



15. aastaküü

Arst number 15 top.

Meie Mats

1013

Nr. 120.

Laupäeval, 3. (16.) detsembril 1916.

Nr. 120.



Prantšuse väerinnal. Kästgranatide pildumine.



Wiitliktoor tulelitiinil Fritz Bachmanni juhatusel.

Neiu kuju.

Kus surmawad kuulid on häwitustööd ja veri on woolamas päewal ja ööl — seal tufsuma tihti lööb salaja rind; mu kodumaa neiu — ta igatseb sind!

Siin kaugel, kui ükfinda mõtlema jäen, ju kujulest salaja ilmuma näen — ta ilmub mu waimus; ja kuulide sees, kus märgata surma — ta naeratab ees.

Ta õhutab salaja wahwusetuld ja ütleb: „mu süda on puhas kui kuld, oh, jõua kord koju — ma igatfen sind, kui mööda ju saatufes werine tund!“

Oh, kodumaa neiu... siin tules kõik ilm ja mitmelgi tihti on pisaras film; kuid — argtufe piisar ei ilmuta end, oh, neiu... siin piisar, mis—igatseb sind!..

K. Kaasik.

Eestiinil 14. okt. 1916.

Radunud poeg.

Elsbeth Vorcharti roman.

(Järg 3.)

„Miks olete teie minu wastu nii waenuline? Kas te mulle siis ikka weel seda andeks ei anna, et ma kord sunnitud olin ühes asjas teie peale otjustawalt mõjuma? — Noh, preili Inge, teie waitite — pean ma siis ka täna jälle asjata paluma?“

Inges sündis midagi wõitlusetaolist. Kunstlik jäätate, millega ta oma südame ära oli soomustanud, tikkus aegamiisi julama.

Ea filmad langesid maha.

Seal tõstis Williams tema käe üles ja surus selle oma rinna wastu.

Rähku wabastas Inge oma käe tema sõrmede wahelt.

„Ma — ma pean edasi töötama, mr. Williams — ümberpanek on õige raske ja peab homfeks walmis saama.“

„Inglisekeelne ümberpanek?“

„Jah.“

„Tahin ma teid aidata? Ma tunnen Inglise keelt täieste.“

„Teie tahaksite mind aidata? Ah, see oletä ju — aga on teil siis aega?“

„Muidugi.“

„Teil on ju nüüd alati nii hirmus palju tegemist — mõnikord hilja õõni — alles eila nägin ma weel kella ühe ajal õõfel teie toas walguft.“

„Minu toast? Wõite teie siis seda suwemajast näha, ja kas teie üleilõdse nii hilja weel ülewal olete?“ küüsis Williams imestades.

Ja wõttis neiu kõrwal istet.

Inge ei saanud sõnagi suuft. Need sõnad olid tema ära annud. Mida wõis Williams temast küll mõtelda, kui ta tale üles tunnistas, et ta eila õõfel selleks üles oli tõusnud, et järele waadata, kas tema toas weel tuli põles!

„Oma toast, mis ülemisel korral ajub, wõin ma õige hästi wabritu hõowi peale näha,“ wastas ta wiimaks logetedes, „ja eila õõfel, kui ma juhtumistõmbel üles ärlafin ja nägin, et ma kardinad etfetõmbamata olin unustanud, — seal tõufin ma üles ja nägin teie toas tuld. Kas teie alati nii kaua töötate?“

„Enamaste alati. — Ja nüüd, preili Inge, hakkam ma ümber panema ja teie kirjutate kõil sõnasõnalt järele.“

Inge wõttis sula ja asus Williamsi abil tööle.

Ja peagi oli tõe walmis, ning Inge wõis kergendatult hinge tõmmata.

„Tänan teid, mr. Williams.“

Ea ulatas tale käe.

„Ah, see oli tühine asi, ja kui teil minu abi jälle tarwis peaks minema, siis olen ma heameelega selleks walmis.“

„See on teie poolt wäga ilus — ja just need ingliskeelsed ümberpanekud on nii rased ja igawad.“

„Aga ma nõuan wastutafu.“

„Ja see oletä?“ küüsis neiu aralt ja lastis oma pilgud langeda.

„Teie ei tohi mind mitte oma waenlafeks pidada — ma tahan kord ka teie sõber olla.“

„Sellega — olen ma nõus.“

Inge waitis filmapilguks.

„Jah, heatüll — see on — kui ma aga mõnikord jälle teie üle wihasstama pean, siis — siis on sõprus otfas,“ hüüdis ta selle peale naerdes.

„Teie olete mõnikord minu üle juba wihasstunud? — O, kuidas ma seda tahetsen, — aga seda ma muidugi ei tahtnud ega ei saa ka mitte kunagi tahtma — usstuge mind!“

„Jah, ma usun teid.“

„Aga tõe kufjub mind — elage hästi, preili Inge, ja ärge unustage oma töotust, — ma jään selle peale kindlaks.“ Kuttu surus Williams weel kord neiu kätt, ja juba oligi ta oma teed läinud.

Ümberringi oli kõik wait, nii wait. Ainult puude lehed sahisefid tuule käes. Inge najatas pea kätte wahel ja kuulatas seda sahinat. Ondjust ja õnne, walu ja kannatust?

Tund oli mööda läinud, ta oli seda waewalt märganud. Kui ta wiimaks üles tõufis ja oma raamatud kofku pani, awaldaftid tema näojooned sfugawat tõsifduft, mis tema naeratawale näole seni ajani täitja wõeras oli õlnud. Ja Inge ei õlnudki enam laps. Selle üheainfa tunni jooksul oli ta neiuks walmunud.

* * *

„Inge, Inge — mis te täna ometi teete?“ küüsis teisel päewal professor Dr. Asmus kirjandufetunnis, kui Inge koguni ootamata wiifil segafefid wastufefid andis. „Kus teie mõited siis on? Meie juures küll wift mitte.“

„Ei,“ wastas Inge otsekohefelf ja punastas oma imestanud sõbrannade pilude all ära.

„Ja kus siis nimelt, kui küfida tohin?“

Kardetud, aga ka armastatud õpetufefandja küüsis seda kergel pilketoonil.

„Ma mõtlefin — — kodu peale,“ wastas Inge.

„On siis teie perekonnas keegi haige?“

„Sumal tänatud, ei, herra professor,“ wastas Inge, „ma mõtlefin ainult selle peale, et ma pärast ifa juure pean minema.“

Ka järgnewatel tundidel olid ta mõtted laiali, ainult Inglise keele tunnis üllatas ta kõiki oma hea tähepanefuga. „Teie olete wirt õlnud ja kiitust ära teeninud,“ sõnas miss Wilfon.

Aga nagu efiti laitufefst, nii hoolis ta nüüd niifama

Sõbrale sõjawäljal.

Su külma fineli wastu
Ma suruts oma palawa pea —
Ja unustats ternet maailma
Su rinnal. Seal oleks nii hea!

Sis paitaks mure su juustelt,
Sõjawalu su waate seest;
Su piinawat igatsust hingest
Ja õubstust su südamest.

Su mälestusest siis kaoks
Läis muret su minewil.
Kui õudsemaks unenäoks
Jääts käidud walutee, pift.

Ma puhkepaita siis leiats
Oma hingel, su südamest
Loeks hingelisi kolkutõla
Ja õnne su filmadest.

30. okt.

J. Seep.



Suurtükk lennumasinade lastmisel.

wähe kiitusest. Ta ootas igatsusega ainult õpetuse lõppu, kus ta Buchenause jälle tagasi wõis pöörata.

Wiimats ometi lõppes õpetund. Rähku pani ta oma raamatud kolkku ja jättis sõbrannadega jumalaga.

„Mis sul täna ometi on, Inge? Sa oled nii tõsine ja waitne,“ küsisid need.

„Ah, jätke mind rahule,“ wastas Inge kannatamatalt. Kõju jõudes astus ta elutuppa, kus proua Helmbrecht istus.

Inget nähes libises rõdemus naeratus üle ta näo.

„Ja on mind wiist juba järele küsinud, ema?“ päris Inge.

„Jah, Inge, mine aga tema juure.“

„Ma pidin kõige aja tema peale mõtlema, ema, ja ei suutnud sugugi tähepanelit olla. Kuipalju on sellest siis tagasi?“

„Rahetateistkümmend aastat.“

„Ja ta ei suuda kadunud poega ikka veel ära unustada?“

„Nii see on. Sul on see kurb lugu ju teada. Sa tead ju, et ta ennast selles kaotuses süüdlaseks peab, et ta oma üleliigset karmust ja waljust selles süüdistab.“

„Ja ometi on ta alati nii hea — ma ei suuda aru saada, kuidas ta seekord —“

„Mine nüüd tema juure, Inge. Sinu isa on, nagu ikka, sel päewal kurb, — wähest läheb sul torda teda tröbstida.“

„Ma tahan katsuda. Waene isa! Ma arwasin, et tema praegune hea seisuford teda seekord selle kurwa päewa unustama paneb. Ta oli ometi wiimasel ajal palju rõdem-
sam ja lustilisem, kas pole tõsi, ema?“

„Jah, Inge; see tuleb aga sellest, et ta enam wabriku eest niiwäga ei tarwitse muretseda, et ta nii truu toetaja, teowõimsa asemiku on leidnud.“

„Mr. Williami?“ küsis Inge taha, ja õrn puna kattis ta palgeid.

„Jah, mr. Williami. Meie peame taewast tänama, et ta meile selle mehe saatis. Sinu isa peab temast lugu ja usaldab teda.“

„Ja sina, ema?“

„Mulle on ta armsaks saanud, nagu omaenese poeg.“

„Aga nüüd lähen ma isa juure,“ hüüdis Inge korruga.

„Jällegemiseni, ema.“

Ja oligi uksest väljas.

Proua Helmbrecht waatas tale weidi aega mõttes järele. Mimas ta midagi sellest, mis tema lapse noores hinges käärimas oli? —

Raubandünil Helmbrecht istus oma töötoas.

Inge oli praegu tema juurest lahtunud, tema wälle Inge, kes nii hästi oskas tema südant kergendada ja lahutada, nagu ta seda juba nii mõnigi kord rasketel tundidel oli teinud.

Ja praegugi seisis wanaherra tema tänase läigu mõju

all. Aga ikka nõrgemaks ja nõrgemaks jäi ta mõtete ees, mis murdmata jõuga tema hinges wõimust tikkusid wõtma. Mis läts tale sel tunnil torda, et wabrik jälle wanasse tuul-
fusesse oli tõusmas, et Helmbrechi äri tuulsus jälle üle maailma laiali oli lagunemas?

Kellele see kõik oli?

Puudus ju pärija — oma ainulise poja oli ta wal-
jusega isamajast ära tõuganud!

Helmbrecht najatas oma halli pea nuusjude kätte wähele.

Kudas see ometi tulnud oli, see kuritawal filmahaigus? Esialgul waitised haigusehood, mis aasta-aastalt ikka tuge-
wamaks ja ägedamaks muutusid, kuni ta wiimaks filmanä-
mise peaaegu täieste kaotas! Mis ta veel nägi, oli ainult widewit, mis teda asju nagu läbi udu näha lastis. Arstid awaldasid arwamist, et edusa lõikuse abil ta filmanägemise eht tagasi wõiks saada. See lootus üstinda oli teda ülewal hoidnud ja meeheitmise eest kaitsnud. Aga lõikuseni wõis
weel palju aega minna, sest et filmatera selleks veel kallalt küpseks ei peetud.

On aga halwemaid hädasi olemas, kui kehalikud hädad seda on; need näriwad hinge ja südame kallal, need lööwad parandamata haawu.

Ja niisuguste parandamata haawade käes kannatas Helmbrecht juba rahetateistkümmend aastat. Sellest päewast peale, mil tema ainuke poeg isamajast oli lahtunud, oma enese isast äratõugatud.

See oli nii lootuskilas pois olnud, nii hiilgawate wai-
muannetega, nii rikkaliku, sügawa iseloomuga.

Ja seal eksis ta millegis, mis tema isale nii hirmus ja andeksandmata näis olewat.

Karistusüks saadeti ta Amerikasse. Ta pidi mõneks aastaks sinna jääma ja jälle ausats, korralikult inimeseks saada katsuma, siis aga tahtis ta tema tagasi tuua.

Kuid poeg oli tema plaanidest kriipju läbi tõmmanud — ta oli enese ise oma isast jäädawalt lahti ütelnud.

Sündis see tangelaesusest wõi uhtusest, mis poisis juba nii suureks oli paisunud? Oli ta wõeris eht juba hukka läinud wõi surma leidnud?

See teadmatust, see piinas ja näris teda!

Miks oli ta tema ära saanud? Kas ei oleks ta wõinud kodus niisama hästi, ei, weel paremine, jälle ausats inimeseks saada, kui üks armastaja käsi teda õigele teele oleks juhtinud?

Aga tema wiha oli liig suut olnud; kannatusest ja rahuga järelekaalumisest polnud seekord juttugi olnud, ja truult hoolitseja ema oli poisit juba ammu surnud. Tema ei oleks teda tiial kodust wälja saatnud.

Rahetjuss ja walu olid Helmbrechi juustes hallits söö-
nud. Ta oleks küll wiist hingepina kätte surnud, kui mitte Elisabeth, tema teine, pärasine abitaasa, tale tarwilist troosti

poleks suutnud pakkuda. Aga ükskord aastas, nimelt sel päeval, kui ta poja Hamburki oli viinud, et teda laewaga Amerikasse saata, — sel päeval ei jõudnud mingisugused troostisõnad ega kallistused teda walgistada. Minult kõige kibedam kahetsus ja meeleheitmine sõid tema südame kallal.

"Ja, Jumala eest, ma olen süüta."

Need wiimased sõnad lahkuwa poja suust ei kustunud tema mälestusest.

Aga seekord oli ta nii halastamata wali ning südameata olnud. Kudas oli see ometi võimalik olnud?

Seal loputati korraka ufse pihta. Ta hüüdis „sisse“.

Uks läks lahti ja mr. Williams astus sisse.

"Herra kaubandunik, segan ma teid?"

"Ei sugugi mitte, armas Williams."

Helmbrecht ajas enese wägise sirgu ja ulatas oma direktorile käe wastu.

"Tulge, istuge siia minu juure."

"Teie käsi on nii külm. Ega te ometi haige ei ole, herra kaubandunik?" küsis Williams osawõtlikult.

"Ei, ma ei ole haige, aga minu meelkolu on niimõrd halb, et ma praegu millegi wastu huwitust ei tunne."

"Siis lähem ma kohe minema, herra kaubandunik."

"Ei, ei, seda ei taha ma sugugi. Jääge siia ja wõtke minu juures istet. Tähtsate mulle midagi tähtsat teatada?"

"Jah, Hagenau & Pojaga on meil nüüd leping tehtud. Meie saadame tale masinaid."

"See on rõõmustaw; jällegi samm edasi — wana kuuluse poole."

"Nii loodan ka mina."

Helmbrecht ohlas sügawalt.

"Teil on siiski midagi wiga, herra kaubandunik."

"Jah, ja ei, armas Williams. Täna on mul kurb mälestuspäew, ja see mõjub alati minu teha ja waimu peale. Täna — sellest on juba hulk aastaid tagasi — täna kaotasin ma — tema hää! murdus — oma poja, oma ainulise poja."

"Teil oli poeg? Ja ta suri ära?"

Jällegi tuli Helmbrechti rinnust walus ohkamine kuuldarwale.

"Ta ei surnud mitte — wähemalt seekord mitte — aga mis temaga wahemaal on sündinud, seda ei tea ma mitte."

Suure waewaga ja kogeledes olid need sõnad wana-herra suust kuuldarwale tulnud.

Ameriklane ei teadnud, mis ta sellest arwama pidi.

Seal haaras Helmbrecht tema käest kinni ja sõnas wärisewa häälega:

"Mr. Williams, ma usaldan teid igas asjas, ja see walgistaks eht mind, kui ma selle kurwa loo teile ära jutustada tohiksin."

"Olge head, herra kaubandunik," wastas Williams liigutatult, "ma oskan teie ufaldust minu wastu austada."

"Mul oli esimestest abielust poeg — minu esimene naine suri õige noorelt. See oli anderitas, elurõõmus pois, ja ma lootsin temast kõige paremat. Uhesõnaga: ta oli minu uhtus, minu rõõm. Seal tabas mind hirmus löök. Minu poeg sai — kurjategijaks."

"Herra kaubandunik!" karjatas Williams.

Helmbrecht pööras oma läiketa filmad amerikalase peale. See oli tahtmata liigutus, sest waesed filmad nägiwad ju waewalt noore inseneri kogu.

"Teie imestate," kõneles ta kurwalt edasi, "ja ometi on see nii. Ta löi minu erafaktori kasjalapilt juure summa raha üle."

"Wõimata!"

"Teie ei saa sellest aru, teie arwate, et ma oma pojale alati rohkesti raha tarwitada andsin? — Nii see ka oli, ja ma ei tea ka tänapäew weel mitte, milleks tal seda raha tarwis läks. Pealekäämine ja ahwardused ei aidanud wähe-mattki; ta ei ütelnud mitte, mille peale ta selle raha ära tarwitas, ja tema juurest ei leitud mitte ühtainust krossigi enam."

Williams oli juba oma ehmatuselt ja imestusest toibunud.

"Aga Jumala pärast, herra kaubandunik, kudas tulite teie siis selle peale, et just oma poega kahilustada? Oli ta teile eht juba waremalt mõnitord niisuguseks arwamiseks põhjust annud?"

"Ei kunagi! See tuli mulle täitsa ootamatalt. Ma andsin tale, enese arwates, küllalt tasuraha — ja ometi pidi tal sellest puudus tulnud olema. Ja tõeste," siin jäi ta koge- lema, "õdus oli ta wähe, enamaste jäi ta peale fooli itka weel linna ja saatis seal sõprade seltsis aja mööda. Ma ei aimanud wähemattki halba — ma ei teadnud ju, misugust teed ta läis."

"Kes on teile seda ütelnud — kes on —"

Mr. Williams oli üles karanud ja seisis niiviisi oma peremehe ees.

Midagi ahwardawat wälkus tema filmis, aga siiski jättis ta oma ütelse lõpetamata.

Kurbadesse mälestustesse wajunud, ei pannud Helmbrecht amerikalast tähelegi, wõi pidas ta tema osawõtlikust jälle täieste iseenest-mõistetawaks.

"Seda jutustasid mulle inimesed, keda ma usaldada wõiksin."

"Ja kes olid need inimesed?" katkestas Williams teda.

"Teie ei tunne neid, mr. Williams. Need inimesed olid minu pojale kord lähedal seisnud — tema sõber ja —"

"Kudas? Tema sõber?" küsis Williams, jälle istet wõttes.

"Urge arwate, et see sõber teda ära andis. Nõudis lõpmata waewa, enne kui teda rääkima sai sundida. Minu wastu poleks ta seda kunagi teinud. Ta usaldas seda talle-gile teisele, kes mulle õige lähedal seisis."

"Ja seda uskusite teie rohkem, kui oma lihast poega?"

Küsimine kõlas etteheitena, ja Helmbrecht näis sellest ka nõnda aru saawat.

"Ma näen juba, et ma asjaloo teile lähemalt ära pean seletama, mr. Williams," wastas ta. "Teie peate mind muidu inimeseks, kes pimedast peast, ilma mingisuguste põhjusteta, oma poja hulka mõistab. Ei, tema oles küll wiimane, olnud, kes minu kahtlusest oles äratatud."

Juba waremalt märkas ta mitutorda oma erafaktori kasjas wäikeid puudujääkisi, mille kohta ma juba sellepärast seletust ei suutnud leida, et peale minu enda ja minu poja ükski inimene seal ei käinud. Ma hakkasin igal õhtul kassat totku wõtma, nii et minu poolt mingisugust ekstitust olla ei wõinud. Ja seal leidisin ma ühel päewal, et kassast õffel suurem summa kaduma oli läinud. Muudugi wõis see ainult wargufeteel sündinud olla. Seal otjustasin ma järele walwama hakata. Mitu ööd saatsin ma just kontori wastu asu-was ruumis mööda; selle toa ufse sees oli wäike klaasruut. Seal istusin ma mitu ööd järgemööda, kuulatafin ka kõige wähemat kobinat ja pidasin kontorist hoolega silmas.

Ei sündinud midagi isäralikku. Waras aimas wiist midagi. Et aga ükski peale majaanikluse, ja, nagu ma arwasin, ka need minu õffisest alupaigast kontori lähedal midagi ei teadnud, siis pidi warguse toimepanija kahilemata minu läbeduses wiibima. Ma olin wargust kõigi, isegi oma poja ees saladuses hoidnud, et warast mitte enneaegu hoia-tada. Et minu walwamine aga tagajärjeta jäi ja ma juba mitmel ööl magada polnud saanud, siis otjustasin ma asja seekord niisama jätta. —

Kui ma selle peale enam puudujääkisi ei leidnud, jäin ma rahulikuks ja unustasin asja peaaegu sootuks ära. Seal tormas ühel hommikul minu majapidajanna, minu esimene abikaasa oli sel ajal juba mõni aasta surnud ja teist korda ma weel abielusse ei olnud astunud — minu tupp. Siin-juures wõiks tähendada, et ta wäga lugupeetud perekonnast pärit oli.

"Jumala pärast, mis on sündinud?" hüüdis ma, kui tema kahwatud, kohkunud nägu nägin.

Ta wärises nii, et ta istet pidi wõtma, ja alles weidi aja pärast suutis ta rääkima hakata.

"Herra Helmbrecht, mida otfs teie poeg õffel teie era-kontorist?" sõnas ta wiimats wärisedes ja kogeledes.

Ma waatafin tale filmapilt sõnalaujumata otfa; ja ei saanud aru, mida ta õieti tahtis.

Aga seal mõistisin ma korraka õõit.

Nähtawaste olid ka majapidajannal aeg-ajalt minu era-kontoris toimepandawad wargused teada. Aga kudas wõis see võimalik olla?

Minu teada ei wõinud ta neist wargustest ometi midagi teada.

Julgust, waprust!

¶ Julgust, waprust, wend ja õde!
Kõit weel pole kadunud.
Wõidab õigus, wõidab tõde,
Langeb kõit, mis kõdunud.
Warsti wabaduse walgel
tõttab wõitjana,
Olleme ju selle algel —
Julgust, waprust wõidelda!

W. Jürisfon.

Rautafia sõjawäljal, 15. juulil 1916.

Kallimale.

Ma pole ainult sinu pärast —
mind ootab raske wõitlus ees;
ma sellest ei wõi taganeda
eht nutaksid wõi filmawees! . . .
Sind armastades iial seda
ei suuda ära unusta,
et elu eesmärk pole lõbu,
waid — elu on — wõitlema!
Ei elulaewa, argtuft tundes —
ma tohi juhti sadama,
waid julgelt läbi maru, udu
ma edasi pean tungima.

W. Jürisfon.

Sõjawäljal.



Saatslastest rüüstatud katoliku kirik.

Sellepärast piilidsin ma tema eest ka oma ärewust warjata ja küpsin temalt, millal ta minu poega olla näinud, ja kudas see juhtus, et ta temaga kokku puutus.

Selle peale jutustas ta mulle, et ta kella kahe ajal õffel südamepiistete tagajärjel illes ärtlanud, enefe riidesse pannud, et söögitoast baldriani-tillast tuua. Seejuures pidi ta minu kontori uksest mööda minema. Et tal pehmed wilbist-kingad jalas, siis ei olnud tema sammusi jugugi kuulda, ja sellepärast ei teadnud Georg — nii oli minu tuueteistkümmne-aastase poja nimi — teda aimata. Kui majapidajanna koridoris kellegi sammusi kuulis, peitnud ta enda nurka ära ja näinud, kudas minu poeg tajakse kontori ukse awanud ja sinna kadunud. Kui ma temalt küpsin, kas ta pimedas ka õieti nägi, wastas ta, et tal elektrilatern käes olnud ja selle walguis just näo peale langenud.

Ma sain kõigest wäga hästi aru. Siiski aga nimetasin ma majapidajannale mingijuse wäljamõeldud põhjuse, mis Georgi sundinud oli oma õffist käitu minu kontoris ette wõtma. Ma ei tahtnud ju oma kahtlust tale awaldada.

Waevalt oli ta minu toast lahtunud, kui ma ise kontoris ruttasin ja kassa järele waatasin. Wõite endale minu lohkumist ette kujutada, mr. Williams — kassas puudus õige suur summa!

Oma esimeses piirita wihahoos tormasin ma poja tuppa — pühapäewa puhul oli ta kodus — ja heitsin tale oma süüdistuse näkku. Ma nägin kudas ta ära lahwas ja kokku wajus, ja järelewaftin sellest, et tema südametunnistusega lugu ideste korras ei ole. Ahwardama näoga seisin ma tema ees ja kästisin teda warastatud raha tagasi anda. Seal alles toibus ta elule, aga ta salgas ja tegi, nagu ei teaks ta midagi. Ma kästisin teda kõit oma asjad wälja tuua, lobisin wärisewate kätega tema kapid ja sahtlid läbi ja leidisin tema kummuti sahtlist — järelehtud kontoriwõtme ja elektrilaterna.

Mis nüüd järgnes, sellest ei maitsa küll rääkida, Georg tõendas kangekälselt, et ta mitte ei teadwat, kudas need asjad tema kummutisse on sattunud, niisamuti ei teatanud ta mulle ka seda, kuhu see raha jäänud oli.

Seal jäi mul üksainus tee üle; ma olin sunnitud oma kõlwatut poega Amerikaspe saatma, teda isamajast wälja tõugates.

Ma teatasin tale oma otjust, aga ta jäi kangekälselt lõpuni. Alles siis, kui ta laewa peal oli — kui me wiimast korda üksteise näkku waatasime, seal heitis ta minu peale pilgu, millest nagu kahetlus ja meeleheitmine wälja oleksid paistnud.

„Isa, ma olen süüta,“ ütles ta; sealsamas aga hakkaski laew juba liituma ja wiis minult poja minema, teda ma enam kunagi nägema ei pidanud.

Aga tema wiimsed sõnad ei tahtnud minu mälestusest ununeda; õõd kui päewad seifid nad minul ühtesoodu meeles.

Ma otjustasin oma kõlwatu poja kõige hiljem kahe aasta pärast jälle tagasi tuua, ning kõit ära unustada. Puuduwa summa olin ma tasahiljuteft kinni katnud, ja keegi ei teadnud ka seda mitte, mis minu poeg oma Amerita-reisu ette oli wõtnud —

„Mitte keegi?“ küsis Williams korraga, kes seniajani jutustust waitides, aga suure põnewusega pealt oli kuulanud.

„Aga fiiski —“ wastas Helmbrecht, „oma majapidajannale ja ühele poja sõbrale nimetasin ma seda fiiski.“

„Ah!“
See hüüd kostis Williamsi suust nii iseäralikult, et Helmbrecht tahtmata peatas.

„Mis teil on, mr. Williams?“ küsis ta imestades.
„Ei midagi, herra kaubandunil. Jutustage, olge head, edasi: Mis ütlesid majapidajanna ja — teie poja sõber selle kohta?“

„Rad pahandasid selle üle, ja tema sõber tõendas kindlaste, et ta süüta olewat, aga wiimaks, kui ma tale järelehtud wõtme ja elektrilaterna leid.nisest kõnelesin, heitis ka tema minu nõusse.“
(Järgneb).

Praegu ilmusid trükist:

Cesti sõjamehe laulik.

Sind 25 kop.

Meie Matsi tähtraamat.

2. trükk. Sind 40 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

San Pantaleone ja San Gonselvo.

Stafia kirjaniku Gabriele d'Annunzio järgi — a —.

I.

Mascaliico lahing.

Suur liivane plats sätendas, nagu oleks ta purustatud liivakiviga üle kinnatud. Vohatud majad ta ümber järsid neaval les merallises seigates, nad tundusid ahju müüridena, milles tuli kustumas. Kuuksuammas tagajemas muutus punafeks, kui granu; afnatlaasid heiksid, nagu tahaks nende taaga tulekahju walla pääseda. Nagu eluist astusid puhadkumid ette; terve luur hoone paisas ennenagemata widoewiku sündimise*) mõjul veel juuremats ja uhkemats ja ulatas veel kõrgemale üle Kaduja elamikeude majade.

Wõõda mulisaid sammusid plati poole waljust rääkimise ja juure kigutustega nimeere hulga. Kõikide ettekuutues oli sündmus turelt suureks ja hirmiaks paifunud, tuhat wimise päewa pilti seisid nende horimata nimeeste si me ees. Seletused, kirjused waidlused, kaebawad iröösimised, protwalmud jutuwajumised, palwed, kisa ja palju muud kõlasid nagu mühi enne hirmiat ortani.

Juba mitu päewa oli werine puna taewa serwal peale päikeleöödet näha olnud, oli õõwakuist juurelt tegunud ja hirmuäratawal moel Campagna**) unesie paifunud; nii et tüllakwerad hulksid.

„Jaakob! Jaakob!“ kisendasid mitmed, kes siamani wailje häälega olid rääkinud, kuna nad kirikusamba ümber kogunesid. „Jaakob!“

Kõhe astus teistusest pilt, lõhn meesterahwas wälja, kes muure moodi wälja nägi, kes näljapalawitus wacmleb. Ta pea oli paljas, peale punaie juutepeäria, mis ta meelekohrasi ja kaela ehtis. Ta wälksed, ügawad filmad läiksid palawikusidelt, piilusid ninajuure poole ja olid ei tea mis warwi. Alemas iduallusis puudusid tal kats hammast; see andis tale saladuslik wana wälmuie. Ulejäänud tehaosa oli ainult wilets kondihunit, mida hilbud waewalt katsid. Kate kui ta kaeware ja rinna nahk oli tumesiniste märkide ja wiguuritega kaetud; need tunnistasid palwerändamistein, armust ja lunastatud lubamisteit.

Kui uimäratseja samba juure idudis, ruttasid idid temalt järele pärima.

„Noh? Mis arwad Don Coniolo? — Peab ainult hõbekäsi kaajas olema? Kas ei oleks parem, kui me terve kuhu? — Kuna tuleb Pallura küinalbega tagasi? — Dste-tatse tõeste 100 naela küinald? — Mils ainult jada naela? — Kuna hakkawad kessad helijema? — Noh? Mis? —“

Rahwa rääkimiega waheldus ehitisepeale ootuse waitus. Pallura nimi oli igatse suus: siin ja seal wõdis ja karsitust tabele panna. Terve pikki jõe minema uulitja pikkusel ei olnud ainult ididurista näha. Küinald puudusid, küinald, jellepärast ei annud ta Don Coniolo relukwaid***) wälja. Kõlku presituid rahwahult seisis nagu elajate kari ja ei juse-nud filmi taewa poole idsta. Naisie rinnust idusid õhted taewa poole, nad hakkasid lõpuks nutma: jelle mõjul muutus meeleolu ikka enam ja enam rõhututs.

Seal hakkasid kessad helijema. Nad ei rippunud kõrgel, kuid warisew, ügaw idla mõjus raskelt: iga kahe idõgi wahel lagunes pitalemeniw kisa läbi õhu laiali.

„San Pantaleone! San Pantaleone!“

See oli üksamus pikki kisa, mille meelärakheitjad taewa saatsid, et abi paluda. Kõik kisendasid, wõlmitades, kaed ülestõstetud, näod kaawatud kui pond: „San Pantaleone!“

Kui kessad wailksid, kostis läbi wailkuse kellukeste idin: heli tuli pikki uulitjat. Kõik jooksid sinna poole, mitmed hääled hüüdsid:

*) Jutt räägib ajast, mil Abruzziides imeliku widoewikundmuse nähti, ja mida Itaalia maawägewisega ühendusele teati (1883).

**) Uugandit Jaltas.

***) Pühade meeste künäused.

„Sealt tuleb Pallura küinalbega! Pallura tuleb! Seal on Pallura!“

Käru tuli lähemale, rattad ragisid kruusajel pinnal, raste hall hobune tõmbas teda, ta seljas sätendas suur wafspajun, nagu poolkuu. Kui Jaakob ja teised tale wastu astusid, jäi suur hobune nohisedes seisma. Ja Jaakob, kes kõige lähemal seisis, nägi Pallurat käre põhjas oma weres maas lamawat. Ta hakkas wailkult huluma ja witaes kõega taru peale:

„Ta on surnud! Ta on surnud!“

See hirmuõdnum lagunes walgukirwusel laiali. Kõhe seisis rahwahult ümber käre, katjus midagi näha saada ja ei mõelnudki enam hirmsa widoewikusündumise peale; midagi uut oli sündinud ja neid waldas uudishimu, mida inimesed ikkagi weel werd nähes tunnewad.

„Ta on surnud! Kuidas on ta surnud?“

Jaakob oli üle leha lumardanud, tejed ta ümber ootasid, hele õhtueha walgustas nende ehmatanud nägusi; sel filmapilgul hakkasid idekaldal konnad krootiuma, ja nahk-hüred lendasid rahwast üle inimestehulga peade

Seal ajas Jaakob enese sirgu, ta üts põst oli werrega kaetud; ta hüüdis:

„Ta ei ole surnud, ta hingab weel!“

Saba naela wahatükilaid oli ladunud; ainult mõni ikkigi oli weel kärepragude wahel peatama jäänud.

Waldati arwamisi ikka elawamalt, järnumalt. Ja et nende küla ja teiselpool jõe asuwa Mascaliico küla wahel wana waen walitses, ütles Jaakob kihwitseilt ja lareda häälega:

„Kui küinald nüüd San Gonselwole õhwerdama hakkatse?“

See oli nagu järe tulekahju sünnitamiseks. Rahwas ärkas märatsemisewaim. Ühistoja idnad kaisid juust suhu ja saladusliku ehapuna paistel tundus rahwahult lärmiteewa mustilastelaagrina.

„San Pantaleone! San Pantaleone!“

Pallura lamas seljakuie, filmad kinni, suu pool awatud; wõski ja lõugu ümbritses kähher, pruun habe; nooruewainne ilu helkis weel läbi walurikutud näojoonte. Weel ikka woolas õhakeisest werd, ja juunurkadeit immities punasi wahu. aegajalt lerkis rinnust tume loru. Ta ümber muutus aga idid elawamats, hakati kuisima ja kijama. Hobune idstis wahetewahel pead ja hirmus. Nagu kõne eelne palawus lajus küla kohal.

Naawatu kiigutas end, pigistas hambad walu pärast tokku, awas filmad, muidugi, ilma et ta midagi oleks näinud, sest werine loor kattis ta filmawaadet. Suured piirwad weeresid ta filmadest wälja: suu jäi kinni; wihistawast korjemisest wõdis aru saada, et ta rääkida tahab. Ta ümber seisisid julgustasid teda ühtelugu:

„Näägi, Pallura! Kes haawas sind? Kes haawas sind? Näägi! Näägi!“

Neis küsimustes warises wiha, kiigutas ja raputas waimusi, siin oli mäjs, kättemaks, päritud waen.

„Näägi! Kes on sind haawanud? Ütle meile! Meile! Ütle meile!“

Weel kõrd awas jurija filmad: ja et nad ta läsi tugewaste kões hoidsid, ärkas eht temaski elu mõjul elu tüüks ajaks meelemärkusele. Ta huuled liikusid, nagu tahaks ta rääkida, ja punajemalt tungis waht huulie wahel. Weel ei wõidud temast aru saada. Rahwas waitis, aga igatse filmas kostis tuli, sest idigi mõtled kuulasid ainult üht idna.

„Mas . . . Mas . . . Mas . . . calico . . .“

„Mascaliico! Mascaliico!“ hulus Jaakob, kes lamaja kohal oli olnud, et waewalt kuuldawaid idnu tähele panna.

Hirmus käre neelas ta hüüu eneseisse. Nagu keerdorm oli hulgaft üle käinud. Siis aga, kui leegi hüüu „idjarik-tade juure“ lendu lastis, jooksis rahwahult laiali. Minut üts mõte juhtis neid mehi, üts mõde, end warustada, et trehwata. Kõdigi hingede üle oli werdnoüdeu saatus wõimur wõimud. Ja warsti tuligi huik tagasi kiriku juure, sirbid ja wikatid täes. Ja idid kisendasid:

„San Pantaleone! San Pantaleone!“

Wahirmunnud Don Coniolo oli altari taga olewasje pihitooli peitu pugunud. Salk usumaratsejaid — Jaakob

eesotjas — tormas peatabelisje, kistlus mastrobre maha ja astus allkiritu, kus pühakuju alal hoiti. Kolm lampi, milles õlipuu õli põles, valgustasid nõrgalt pühakoda; klaasi taga säras rikkalt pühakuju; ja seinad olid vitaste annetega nii üleküllutatud, et nad nende taha ära kadusid.

Kui pühakuju, mida neli tugewat meest kandisid, wäljas nähtawale tuli, ohkatas ootaw rahwahulk kirglikelt; üle kõigi otfaestiste heljus rõõmuhelt.

Ja rong hakkas liikuma; pühakuju pea wankus ja waatas enese ette kahest tühjast filmaaugust.

Üle taewa käisid mõned elawamad wärwilised jooned — läbi igapäise ehapuna; heledate pilwede rühmad wabasid end filmapiirist, ujusid aegamööda edasi ja kadusid. Terwe Radusa tüla oli nagu tuhahunil tuliste süte peal; ees aga laiunes tume Campagna. Läbi ütsilduse waituse kostis lonnade krootsumine.

Jõe äärsel uulitsal aga seisis Pal-lura kారు. Ta oli tühi, kuid igalpool wõis weel werd näha. Hirmjad wandejonad kostis wahetewahel ja tõid waheldust pikaleweniwas waituses, Jaatob hüüdis:

"Tõstame pühakuju peale!"

Kuju pandi laudadele ja tõmmati kergelt läbi oja. Nii sammus rongikäik üle piiri.

Ridade kestel helkisid metallised walgud, lained pritsisid säravaid kiiri; paplite wahel hiilgas läikiw jõgi, punane kui wesi; wäitse õlipuudega ümbristatud mäelese otjas aenes Mascaico. Siin-seal hautusid toerad ja wastasid üksteisele wihase jonnatulega.

Riipea kui Radusa elanikud ojast wälja jõudsid, jätsid nad tee maha ja ruttasid otjelohke põldudesse. Hõbekuju tõsteti jälle õlale, ja jällegi hiilgas ta meeste peade kohal, kes kiirelt läbi kõrge maifi tormasid.

Karjane, kes põlluhooldjats kusagil onnis oli wedelenud, ehmatas nii juurt warustatud meestehulka nähes ära ja pistis jootsu; sealjuures kisendas ta täiesti kõrist:

"Appi! Appi!"

Ta kisa äratas wastulaja õlipuumetsades.

See kihutas Radusa elanikka kiiremale tegewusele. Hõbedane pühakuju ruttas nüüd kiirelt läbi metja; ta kõlas ja helendas, kui ta wastu otji sattus, ja hiilgas ja sätenas igal wankumisel. Kümme, katsteist, katskümmeend püsiipautu sadasid majade pihta. Kuuldi müra ja kolinat, siis kisa; siis tõusis lärmitew kారు: ufesd awanesid, teijed löödi kinni; ahnaklaasid purunesid, ja nelgi ja muud lillepõesad langesid uulitsale. Walge suits tõusis aegamööda õhtu; ta jäi warsti tormajatest maha ja segas end taewa tumeda punaga. Kõik olid pimedad oma loomakius wihase ja hüüdisid karewal häälel:

"Surm! Surm!"

Teised aga purustasid majasi. Kui ufesd langesid, tormasid Pantaleonlased sisse, et tappa. Poolalasti naisjed peitsid end nurkadesse ja palusid armu; ja tahmasid meelt-heites mõgaterast kinni ja weristasid oma käsi. Nad lamasid põrandal ja wäjerbasid linade ja tekkide huntis.

Pikk ja wäle Jaatob jäi aeg-ajalt seisma, et oma wika-tit teiste peade kohal keerutada. Ta ruttas julgelt, peaaegu rõdemfalt edasi, San Pantaleone nimel. Üle kolmekümne mehe seisis ta ümber. Ja kõigil oli tundmus, nagu lõnniks nad keff tulekahju, wabijawal pinnal, kuna lagi iga minut tõotab sisse luttuda.

Igalt poolt jootsid nüüd kaitstjad kottu — mascaico-lased — suured pruunid mehed, nagu mulatid; nad wõit-lesid pikkade nugadega ja urisid iga löögi juure. Wõitlus lähenes kirikule; mõne maja otjas istus juba punane kull; hulk naisi ja lapsi — hirm filmades — ruttas mäest alla.



Sereti jõe piirkonnas wangi wõetud falsklased.

Nüüd alles muutus meeste wõitlus metsitaks, sest nad ei pelganud pisaraid ja taebtusi. Punasetarwalise taewa all kaeti maa furnutehadega kinni. Saawatud wandusid ja needsid, wahetpidamata aga kostis Radusa meeste hüüd:

"Küünlad! Küünlad!"

Kuid suur raske tammene kirikuks oli kinni naelutatud. Mascaicolased tahtsid teda kirwehoopide wastu lõwenda. Hõbedane pühakus wankus lahingumõllus sija ja sinna; weel kandis teda neli hiiglasuurt meest; nad olid üleni werrega koetud, kuid ikka weel ei annud nad alla.

Kuid tormajad olid tõotanud: nende pühakuju pidi wõer-al altariil — kuigi ainult wäheks ajaks — ilutsema.

Kuna mascaicolased wihajest kui lõwid kirikutrepil wõit-lesid, kadus Jaatob äkki ära. Ta ronis kiriku taha, et mõnda kaitsmatut kohta leida, kuft wõimalist oleks kiriku hiilida. Warstigi leidis ta awause, kuft mees läbi wõis pugeda. Ta hüppas müürile ja libistas enese läbi awause...

Ütsildane jumalakoda oli weel wiirutiuitju magufat lõhna täis. Kobades hiilis ta läbi pimeduse ufje poole; tõutas mõne tooli ümber ja haawas end näost ja käest. Radusalaste kirwehoobid sadasid weelgi wastu tammest kirikuist, kui ta ufjeni jõudis ja seda lahti murdma hakkas. Ta kähises ja ta hing oleks peaaegu kinni jäänud, sest ni-wõrd oli ta äritatud; filmade ees tantssisid sädemed, haawad walutasid, ja jõe laine woolas üle ta ihu.

"San Pantaleone! San Pantaleone!"

Hüüdisid wäljas radusalased, kes tundsid, et uks järele annab ja kelle kirwehoobid weelgi tihedamalt sadama hak-tasid. Läbi ufje kuulis Jaatob aeg-ajalt mõne raske teha langemist, kui waenlase nuga jälle mõne ohwriks oli nõud-nud. Uhtusetunne hooas läbi terjuse kuivanud teha.

"San Pantaleone!"

Weel wiimane hoog ja uks awanes. Metsitu wõidu-kihaga tungisid radusalased üle furnutehad kiriku, et hõbe-kuju altariile asendada. Sele walgus tungis läbi kiriku, ja läikisid suured kuldühtrid ning orelimiled. Ja selles kol-lases laites, mis tord enam, korra wähem selgelt põlewatest majadest sisse paistis, algas uus wõitlus.

Waadlewad lehad weeresid üle põrandapaede ja ei annud üksteist wabats; metsikus wihase kargasid nad püsti, tormasid wastu pinke, langesid pintide alla ja jurid seal wõi kabele ajtmel, wõi ka pihitoolide ees. Wahetewahel kuuldi noatõlinat, wiimast surmatisa, pealuude purunemist, mehe hüüdu, kes weel surra ei taha, ja wõitja wõidurõemu. Kõik oli kahetõrune suure hoone hea taja tõttu. See kõik sündis aga magusas wiirutiõhmas, mis werchajuga oli jekatud.



Oskar Wiljar,
Kurelaarest.
Katsi-maantuulajate salgas.



Johannes Simmulson,
Teist torda tuleliinil.



Lawet Salup,
Duboma kr.
Teist torda tuleliinil.



Arnold Rütman,
Alawere w.
Tegewas sõjawäes.

Johannes Ruubel,
Tartust, Albergi seltsililge.
Tegewas sõjawäes.

Weel ei olnud hõbekuju altari, sest waenlaste hull ei lastnud teda lähedale. Jaakob wõitles wiinatiga; ta oli küll üleni werine, kuid sellegipärast ei lahtunud ta trepilt. Minult kats meest olid üle jäänud, et pühakuju kaitsta: nagu joodid wantus pühakuju siss-sinna. Mascalicolased olid wihas.

Seal kutub San Pantaleone pörandale, läbi ruumi kostab wärisev, teraw heli. Kui Jaakob kumardab, et pühakuju üles tõsta, lööb keegi talle suure noaga selga. Weril woolab üle filmade, kuid ometigi katseb Jaakob waenlastele kallal tormata. Wihaselt lööwad talle weel kolm-neli meest oma noad kehasse, nii et weri aina woolab. Märatseja kutub maha, lööb kaelaga wastu kuju, kargab üles ja kukub siis nāga wastu metalli, käed laiaks, jalad tōttupressitud! Ja San Pantaleone oli kadunud.—

II.

Rangelane.

Püha Gonselbo suured kirikulipud olid juba platsil ja lehwisid tuule käes aeglaselt ja pitakiselt edasi-tagasi. Hiiglasuured mehed — punaste nägudega — talle kaelasoone waewanāgemisest suurets olid paisunud, hoidsid neid käes. Peale wõitu raduslaste üle pidutsesid mascalicolased oma septembripüha seda suuremal mōedul. Ufuline tuli oli sūdamed põlema sūdādanud. Serwe küla tōi wiljaohwrid. Igalpool olid naised oma pulmatekid wālja riputanud, mehed ulsepüüab rohelisteks ehtinud, lāwed lilledega kaunistanud. Kui tuul tõusis, siis kerksid ja paisusid tōit teedeāared, ja rahwas oli kõigege rahul.

Kirikul juurest tuli rongitait ja lāts üle platsi. Altari-astmetel ootasid kahetsi meest — paremad terwest kogudusest — et püha Gonselbo kuju olale tõsta.

Need mehed olid: Giovanni Curo, Ummalido, Mattala, Wincenzo Guanna, Rocco di Cenzo, Benedetto Galante, Biago di Clisci, Giovanni Stezapaura.

Nad seisid waitides, oma ülesande tähtsusest aru saades. Nad nāisid tugewad olerwat, ja neil olid mārātsejafilmad: kõrwades kandsid nad, nagu naised, kuldtetikesi. Negajalt katsusid nad oma kaelihakseid ja wahetasid sealjuures nāeratawaid pilku.

Pühakuju oli hiiglasuur, mustast prongisist, pea ja käed olid hõbedast; tōid kōllu oli wāga ras.e. Seal ütles Mattala: „Edasi!“ Rahwas tuli lähemale, et midagi nāha jaada. Kiriku afnataasid tōlisesid iga tuulepuhangu juures. Kirik täitus wiiruki- ja benzoe-õhnaast; aeg-ajalt kōksid pajunate wõmsad helid jekta. Pime waimustus wōttis kahetsi mehe üle wõimust. Nad olid walmis, sirutasid käed wālja, kumardasid, Mattala lausus: „üts! — Kats! — Kolm!“

Kui üts mees, wõtsid kahetsi meest oma jõu kōllu, et kuju altari üles tõsta. Kuid kuju oli raste, ja pühakuju wantus pahemale poole. Mehed ei olnud weel kättega suutnud kõwaste kinni haarata. Nad kumardasid, et wastu lugeba, kuna kōhmatamad Biago di Clisci ja Giovanni Curo

lahti lasid. Kuju kalbus ühele poole . . . Ummalido suust kōstis tume rōõl.

„Ettewaatlikult! Pea! Pea!“ hüüti ümberringi, sest pühakuju oli hādaohus. Platsil kōstis lārmitsemine, mis tōit muud hāāled warju jättis.—

Ummalido oli põlwiil langenud, kuna ta parem käsi kuju alla oli jäänud. Kōtkuõjutult, waatas ta filmadega, millest waen ja meeleheitmine wālja paistsid, oma kae peale, mida ta mitte ei suutnud wahastada. Kuid ta ei kōsēdanud enam. Mōni weretilt tilkus walge altari teki peale. Ta seltsimehed katsusid kuju üles tõsta. Pühabus oli raste. Ummalido pigistas huuled walupārast kōtku, pealtwaatawad naised olid hirmul. Lõpuks tōsteti kuju üles. Ummalido tōmbas kōtkipigistatud werise kae wālja.

„Mine! Mine koju! Mine koju!“ hüüdis rahwas ja katsus teda ukse poole suruda. Keegi naine tōmbas oma põlle eest ja kōstis tait kinni sūduba. Ummalido lūttas ettepaneku tagasi. Ta ei lausunud sõnagi, waid waatas pealt, kuidas jalkond mehi kuju ümber āgedalt wõistles. „Nāiud on minu kōes kōrd!“ — „Ei, ei! Mitte jugugi, minu kōes on kōrd!“ — „Ei, minu kōes!“ Cicco Ponso, Mattia Scafarola ja Zommosi di Clisci tahksid igāüts pühakuju kandjaks hatata.

Ummalido lähenes tūltsejatele. Purustatud kōsi rippus elutalt paremal pool, ja pahemaga tegi ta omale teed. Ta ütles lūhidalt ja kindlalt: „Kōrd on mu enese kōes.“ Tema jurus pahema õla kuju alla ja pigistas hambad walupārast kōtku. Mattala kōksis: „Sina, mis ja küll teha ei taha?“ — „Mis San Gonselbo tahab.“ Ja teistega ühes sammus ta edasi. Zmestanult ja hirmul waatasid naised ta peale. Siin ja seal, kus ta werist, pea musta haawa nāhti, kōksiti: „Ummalido, mis sul seal on?“ Ta ei wāstanud. Negamōōda ja tōksitelt sammus ta muusika taktis edasi; nāgu oli weidi moonutatud. Kirjud tekid plõgisesid tuules, inimesi tuli itka enam kōllu. Ühel uulitfanurgal kullus ta maha. Kāndjad peatasid āhels filmapilguts, pühakuju wantus . . . lūhike segabus, siis sammuti edasi: Mattea Scafarola oli ta asemele astunud. Kats jugulast kandsid ta lähemasse majasse. Tart Anna di Cenzo, kes hāsti haawaõi ostas arstida, raputas pead ja lausus:

„Mis wõin ma siin teha?“

Ta kunst ei aidanud midagi. Ummalido ei rāākinud sõnagi. Ta istus ja waatles oma haawa. Purustatud kōndiga kōest ei olnud enam midagi loota. Kats, kolm talupoega tulid, et haawa waadata. Igaüks arwas sedafama. Ummalido kōksis:

„Kes kandis pühakuju?“

Nad wāstasid:

„Mattia Scafarola“.

Ja jällegi kōksis ta:

„Kui kael on nad juba?“

Nad wāstasid:

„Õhtujumalateenistus, ta muusika on seal.“

Talupojad lahkusid, sest nad ruttasid õhtujumalateenis-



Eduard Koff,
Saawatud.
Tegewas sõjaväes.



Reinhold Weigel,
Tallinnast.
Saawatud.



Jaan Albert.
Wõrust.
Tegewas sõjaväes.



J. Põhmus,
Mamohw. sõjaväel.



Karl Kurg,
Tegewas sõjaväes.

tufele. Pühakut kellahelin kostis kirikust. . . üks sugulastest seadis Ummalido woodi kõrwale ämbri külma weega üles ja ütles:

"Pista aeg-ajalt käsi sinna sisse. Me tuleme kohe tagasi. Me läheme kiriku."

Ummalido jäi üksi. Kellahelin läks ikka kõwemaks ja kiiremaks. Päew kustus. Dippu, mis tuule käes õõtsus, läi wastu atent. Ummalido pistis käe wette. Kui weri pealt oli lahkunud, tuli häwitus kõiges oma hirmsuses awalituts.

Ummalido mõtles:
"Kõik on asjata! Käsi on mokas. Püha Gonjelwo, sulle ohwerdan oma käe."

Ta kahmas noka kätte ja astus wälja. Uulitjad olid õudsed ja tühjad. Kõik wagad olid kirikus. Minult septembripäewa loode lillad pilwed liikusid katuste kohal. Kirikus laulsid palwetajad. Sigistawatest inimesetehadest ja põlwatest küünaldest homwas walget auru. Gonjelwo hõbedane pea läikis, nagu tuletorn. Ummalido astus sisse. Kõigi imestuseks sammus ta altari ette: nuga pahemas käes, hüüdis ta selgel häälel:

"Püha Gonjelwo, sinule ohwerdan oma käe!"

Ja ümber käeristme, nagu rahwa poole, hakkas ta kätt maha löikama. Wigastatud käsi langes wereloiu maha; ainult mõne filmapilgu peataid teda wiimased naharibad, siis kullus ta ohwristi, kus rahaohwrid korjati, kirikupühaku juurde ette. Ummalido hoidis werist jäänust kõrgel ja kordas kulludes, kuid selgel häälel:

"Püha Gonjelwo, sulle ohwerdan oma käe!"

Ajakohased raamatud lastele:

Nabits-iseõpetaja.

Sind 20 kop.

Sjand Kuterpalli naljakas reisilugu.

Sulga piltidega. Sind 20 kop.

Tuuletäht.

Piltidega. Sind 30 kop.

Lumiwalge luigeke.

Sjaar Saltan ja würst Gwidon. 14 pildiga. Sind 20 kop.
Saada igas raamatulaupluses. Pealadu "Leodus" Tallinnas.

Esimised päewad tuleliinil.

Cesti soldati päewaraamatust.

29. VII. Päikene oli maewalt tõusnud, kui juba ** transporti laagris liibe tegewus walitseb. Rakendatakse hobuseid wankrite ette ja teekond liini poole algab. Minul tulle selle wooriga ühes kuni polgu staabi juurde sõita. Meie teekond läheb esiteks ühest külalt läbi, kus weel harwa elanikke näha on. Siin käib tee mahajäetud põldude wahelt läbi, kus umbrohi lopsakalt loftab. Sõidame sillast üle, mis üle jõe wib. on sin kohal õige madal ja kiire jooksuga, kuna sünpoolsetel kõrgetel kallastel, pakfu põesastiku sees, lastekraawid "jassu" ootawad. Sõidame tiiki maad mööda suurt kiwiteed edasi, teeparanduse kallal on taadid ja tiidrukud juba wirgalt tööl. Pöörame suure tee pealt paremale poole ja sõidame suure põlise metsa all edasi. Warsti muutub maa jooksiks. Siinkohal on jälle pakkudest tee tehtud ja pealt liiwaga sillatud. Niisugust teed sõitjime umbes paar wersta edasi, kuni meile ähkimine ja kolm kõrwu kostis. See oli liikuw auru-laua-wabrik, mis sin metjas töötas. Oja meie woorimeestest jäi siia maha laudu peale wõtma, kuna meie edasi sõitjime. Peagi pöörasime palgiteelt kõrwale, mis aga hirmsus porine ja roopline oli. Tihhti jäid hobused tühja wankri ees seisma, nagu nõu pidades, kas weel edasi minna wõi siinsamas hingede wälja õhutada. Neist mõtetest äratas neid aga kohe karmist kõrist tulew tutaw Wene "kolmejärguline" ja laksw piisjahoop laudja peale. Tänu taewale, raba lõppes ja rongi esimene ots jõudis juba kõwemale pinnale. Jällegi mahajäetud põld, ja põlenud talu waremed jõelete kaldal. Natuke maad talust eemal seisab kiwist kiilin, mille katuse ja ühe külje seinad pommidest läbi on puuritud. Kiilini kõrwal põllul seisab auru-rehepelsu garnitur, töötamise jaoks paigale pandult aga töötajad on sõjamüriin juba möödaläinud aasta sügisel minema peletanud. Kallal on wass-õsad ära korjatud ja suur rihmaratas lamab puruksõõdult kõrwal. Metja serwal seisawad ühised wennashauad, nende peal lihtsalt kokku löödud ristid. Need on meie polkude kangelased, kes möödaläinud sügisel siin langenud. Praegugi on põldudel weel pommide lõhutud augud näha. Sõidame ühest metsajalgustest läbi ja jõuame paari suurema talumaja juure, mis põletamata on jäänud, ehk pommid küll augud katustesse on teinud. Siin asub polgu staab. Woorimehed sõidamad edasi, kuna mina siia maha jään.

Ühes suurdes, rohkem terweks jäänud talumaja ühes otas asub polgu kantselei, kuna teises otas, mille ühe seinaga pomm purustanud, kraamiwankrid, hobuseriistad ja muud niisugused asjad on. Ühest aknast pistab tore ratsahobu oma pea wälja.

Suures rohuaia maja taga peawad paar soldatit riwadega roheliste õunade peale jahiti. Sjalpool weedelesid purustatud põllutööriistade tükkid. Sõitusemasina platform oli aga sõõgilauats üles seatud, kuna istmeteks niidumafina ja muude raudsed "putid" oliwad. Pealeõunat alustafime

Meie Matsi järgmine (121.) sõjanummer ilmub 10. detsembril.

siit teefonda esimese liini poole, mis siit umbes 3 wersta õelbi kaugel olewat. Teefond läks ehitets mööda jõekese kal-
laft ja pööras viimaks paksu metsa sisse. Mettsast läbi jõu-
des, tuli mitmest traataiaast ja kraawideliniist üle minna.

Minewal sügisel on siin ägebaid wõitlust peetud. Siin
on sakslaste ja meie soldatite kaewatud ajutised, nii welda,
„tule all“ tehtud, kaewitud läbisegi. Põllul, kus tore ristit-
hein pommidest puuritud aukude wahel kaswas, niitsid sol-
datid heina, kuna teised juba kuiwa heina koormasse panid.
Warsti jõuame oma roodukõõgi juure, mis siin metsas
seisab ja siit söögijaks liinile wiidakse. Siin jääme puh-
kama, sest minu saatja lähed siit tagasi. Lõunasööd on juba
ära wiidud ja „kolad“ sõidawad kõõgiga juba tagasi. Siin
seisawad terve bataljoni kõõgid, sest siin on allikas, kust
puhast wett saab.

Lähedal põlluserwal on wanast küünist ümberehitatud
saun, mille juures jalk soldatisti ojakese kaldal pesu pesewad.
Siit läksime otse oma roodu seisutoha kohta läbi soo, kus
wahel wesi põlwini ulatas.

Igalpool on hagudest tehtud teed, sest muidu
pole wõimalik põhjatus rabas liituda. Meie ja Saksa koob-
aste wahel on lage aru-heinamaa, mis nüüd aga traat-
aedadega läbi on põimitud. Päite wajub juba madalale,
kui meie roo feldwebli koopa juure jõuame.

Siin oli
siis see uus asu- ja elukoht. Panin piisfi kraawis oma jaoks
määratud lasteaugu kõrwale, kirjutati nimi augu kõrwale
laua peale, ja nüüd, „semljankasse“ õõsist magamisseast
waatama.

Et paljaste laudade peal mõnus magada pole,
waatafin, kust midagi pehmemat külje alla saaks. Onnaks
juhtus üks suguwend seal olewat, sellega käisime, tõime
umbes wersta kaugusel eemal seiswalt nisupõllult head sel-
jatääd niu endile külje alla. Magamise peale aga polnud
himu, oli ju ehitets waja köiti waadata esimese uudishimuga.

Meie koopa eest jooksis wäike kraaw läbi, kus pisut wett
põhjas oli. Selle peale oli keegi nupukas soldat wäike
westwesti ehitanud. See ehitus tuletas päris wabrikut
meelde, seal olid köifugu meistrid ametis, küll jaagijad,
hõweldajad, raiujad, konserwikarbid tehtud jahwatuse
„wärt“, siis weel karusell ning lõpeks soldat, kes kui wes-
kigi, liikus, ühtlugu kätt au andmiseks tõstes. Ainult wett
oli wähe, nii et „tehas“ praegu seis. Siin ja seal soo-
mändade wahel on kaselepitestest kofku seatud ristite näha.
Langenud on siia maetud, mõned weel iisna wärsked, mõned
juba wananenud. Päite oli ammugi loodes, kui oma ümb-
ruse waatuse käigult loopasse tagasi jõudsin, kus teised nori-
nal juba päewawäsimust puhkasi. Seidan asemel, aga
hulgal ajal ei tulnud und silma. Mitmesugused pildid tule-
wikust ja minewikust weeresid waimusilma eest läbi. Siit
ja seal kostsid üfistikud büsispaugud, mida karaulis olijad
igaruse peletuseks lastsid.

Õõjawätsat.

J. Andof.

Düüna kaldalt ja kallastelt.

Siin naeratawad weerjad põllud, seal kaisutawad siledad
heinamaad wulijewat oja; kõrgustikud waheldawad end
madalikkudega ja kohijewate kuusekedega wõidu sirutawad
üfistikud tammed oma täharaid ofsi.

Niisugune on meiepoolne Düüna kallastik. Meelitaw,
rikas wahelduwa looduseilu poolest on—Liitwimaa Schweiz!

Kui siis päikene weel künkaid kuldab ja loogeldama,
wulijewa Düüna kohal udujooned keerlewad, teiselpool jõge
aga alatafa tõufew maapind juurepäralise panorama awab;
siis waldab sind tahtmata ilutunne. Ka weepinnal wastu
kajawad piisipaugud ei jõua siis kuulelikkusest wälja mee-
litada: ja kuuled nagu plaksutaks keegi piitsaga õhus ja

ainult kõrwal puutliwes lõhew kuul kainestab sind natukene.
Kuid ilu on lihitene.

Wihm [teda tuleb pea alatafa] wiserdab panorama hal-
liks ja wärwib kaewitud poriseks. Looduseilu wahendawad
purustatud majad ja aiad, millede rufudel soldatid kerweid
proowiwad, kuiwa küttematerjali otsides. Ohus aga wuhi-
sewad aegajalt shwaablase tingitused pommide, shrapnel-
lide, granatide ja ifegi miinide näol. Ja kui paras tuule-
õht sealt poolt puhub, siis waatab igamees, kas tal gaafi-
wastane näokate korras on.

Teist aastat seisawad wäed siin Düüna kaldal ootawas
seisulorras ja parandawad traataedu ning kohendamad ka-
wikuid. Iseäransis tugewaste on end sakslased kindlustanud,

Hoolimata sellest walitseb Saksa leeris fiiski teatud
äreuus. Alatafa walgustawad mitmewärwilised raketid
pimedaid sügisepõid ja iga tahtlase hääle eht liigituse peale
meie pool wastawad nad tugewa tuleandmisega.

Igawad ja pilad on wahiteenistuse päewad pimedate
ja wihmaste ilmabega soldatitele eeliniil. Midagi ei ole
ette wõtta ja lugemismaterjali on kõigil nii wähe. Paljud
katjuwad üle Düüna juttu westa, olgugi et jõgi selleks
natukene lai on. Pimedatel ja wagastel bödel kaldal wahil
alles on see fiiski wõimalik. Sakslaste pool näib ka Bene-
keele ostajaid olema. Nii hüüdnud hiljuti keegi selges Bene-
keeles üle wee: „Rufs, когда мурь будет? Двадцать лѣтъ
будемъ воевать что-ли?“ — Keegi teine küsinud jälle: Millal
teie, wenelased, meie elektrikalguustuse wälja makstate?

— Siis, kui siipoole kaldale tulete, — saanud ta wastufeks.

Paar selfimeest eestlast

Kõnelewad ifegi
jutuajamisest Eesti keeles. Nad hüüdnud pimebas kaldal
teineteist ja kohe küsinud hääle teifelt poolt kaldalt:

— Eesti poisid, kas teil leiba on ka?

— Jatkus teilegi, kuid parema meelega saadame teile
fiiski tina. —

— Urge, kurabid, laske, seda materjali on meil eht enam!

Wõimata see eestikeele oskamine sealt pool kaldalt ei
ole. Kubisekwad ju meie mõisad enne sõda sakslasteft —
ametnikuteft, paljud jõudsiwad ju ka keele ära õppida.
Muud seletust sellele keele oskamisele ei leia.

Ühest sõja epifodist kõneleb keegi selfimees. Ta kuul-
nud kuidas sakslane seal pool kaldal wenelasi ofatades ko-
mandanud: „Rufs! Прицель 8! Или!“ Waewalt saanud
ta aga wiimase sõna wälja ütelda, kui meie granat just sinna
kohta lõhkenud ning karjuja mulla ja juitju alla matnud.

Olgugi, et siin postifionisõda peetakse, kuid ka see
nduab ohwrid. Saawatuid on wõrdlemisi wähe, ligida maa
tõttu sihitakse hästi ja kuulid tabawad trehwawalt. Ifegi
kaewikute wälkestest waatlemise augukestest lendawad surma-
toojad kuulid sisse, sest harilikult leiawad nad sealt pea eest.
Palju pruugiwad sakslased siin wäerinnal lõhewaid kuulisi,
mis enamaste kohe surmatoowad on.

Üfistikud sõjameeste haudasi leidub siin ja seal, kuid
leidub ka põllumurkade peal surnuaedasi soldatitele.

Suurema hulga ristide pealt on wihm ju pliatfi kirja ära
uhtunud, mõnede wärskemate haudade pealt leian fiiski
nimed, mis arwatawaste eestlaste omad wõikfiwad olla:

Singake rahun wõeras mullas! Teie tundmusi ei haawa
keegi hra Bulatow enam, kes teie wanemaid, wendi ja õdest
riigiwaenlasteks tembeldab! . . .

Pime õõ on. Tuul raputab lagunut seinat ja wifu
wihm wiserdab wastu aknarusufi. Korstna sees aga hulub
wift surm ise. . .

Emal wirwendab sakslaste ilutulestik. Seal pidutsewad
sõjasaatanad ise. Mustad sõjatordid keerlewad wärwiliste
ilutulede ja mürisewa muusika saatel. Ohus hulub ja wuhifib.
Häälitewad seal nägemata elemendid wõi lendawad tehas-
tatud saatanad? Tulge, olge terwitatud!

Olge terwitatud ka, kodumaalased!

19. now. 1916.

A. Meikop.

Soldati wiimane kiri.

Sundmata luuletaja järele Prantsuse keelest
Richard Charles.

Siin wiimnes kirjas sulle teatan,
et purustas mu teha miin.
Ma kaugelt veel su juures peatan,
kuid ise surres laman siin.
Kui waenlast tagaajastme,
kõe pahema siis kaotasin.
Et metsikut veel wõitlemine,
kats kuuli jalga teenisin.

Rord laatsaretis lootsin mina
pea olla seal, kus surmariit,
kuid parandati minu rinna
ja käes mul jälle oli piit.
Siis kurvastades suri ema,
eht kergitust küll palus tões.
Mis lõik ei tund mu pärast tema —
wist uppus pisarate jões?

Ja mis nüüd ütled minu naine,
kui ees tal wiimne kirja weer?
Ta ainjam soow veel oli maine:
ma olgu alamohwitser.
Et wõera maa peal ära suren,
see on, mis südant waewab mul.
Kui aga kodus mina oleks,
siis ütlesin: „Head elu sul!“

Seal furnuaeda mind siis maetaks,
kus haul rist mu nimega;
seal pargadega hauda kaetaks
nii kurwa, kurwa pilguga.
Siin pataljonis, kus nüüd olen,
ei anta waba aega wist,
pean marshima... jõud otsas... suren...
Weel hiitlan: „Jällenagemist!“



Rumenia mustlafeneiu.

Seal, tus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Wootele Mesikäpp.

LXXXI

Dõ saatsin siin suurepäralise metsa all mööda. Tehti tubliste tööd. Järgmisel päewal kell kahe ajal otjustati peale tungida ja üle jõe minna... Loodi pontonillad kohale, rootudes punuti sarapuu witzteft mattist, et läbi soo pääseda.

7. juuli. Hommikul kell kolme ajal saadeti meie komando wälja, kell nelja ajal hakkasid meie suurüksid tuld sülitama. Maa aina põrus. Kuuldus ainult ühine mürin. Waenlane wastas harwa mõne pauguga. Tuleliinilt tulijad kähkjalad seletasid, et meie saadetused waenlase kaewitub maa taha tustitwad.

Kõrwad pani kureta, närwiliseks tegi see mürin. Jha tõusis seltsimeeste juure tõtata ja wõidelda ühes nendega. Misjaoas jarnase ühise mea pärast ewakueeritud saada. Paar nädalat oolotlas ja — terwis käes.

Ei olnud midagi parata. Kell üheksa ajal hommikul tuli lahtumine, jumalaga jätmine: „Dnn kaasa Wenemaale sõidul!“ — „Dnn kaasa wõideldes!“... Kõik on wõidu peale kindlad, et waenlase siin tagasi rõhume.

Wiidi mind esmalt diwisjoni sidumisepunkt, mis umbes kahelja wersta staabist emal. Tee on sagedate wihmasadude tõttu hirmsaks muutunud. Halb on materjali järele

wedada. Sagedate pörutuste juures, mis wilets tee sünnitab, oigawad raskest haawatud seltsimees ja üks sapõr halebaste. — Siin mähtis minu haawa uueste ja määris joodiga, endine meie polgu wanem arst Dr. med. Rene de Straube.

Siit saadeti meid D. alewisse, mis wersta wiis maanteed mööda D. poole on. Siin lahtus minu seltsimees siit ilmast. Rahu tema põrmule! — Oli juba ette arwata, et ta elusse ei jää.

Anti meile lõunat... Suurtüki mürin kestis wahetpidamata edasi... Peagi kogus siia haawatuid umbes kolmkümmend isikut. Need jutustasid, et ka ratsawäge tubliste tuleliini poole liikuda.

Õhtu eeli toodi uueste haawatuid. Need teadsid rääkida, et meie omad üle jõe läinud, waenlased tema kahest reast kaewikutest wälja lõõnud, suurüksid, kuuli- ja pommi-pildujaid, muud sõjasaati ja hull wangisi wõtnud. Üks polk wõetud terwelt ühes lipu, moonawooride ja polgu komandoriga wangi. — Hiljem nägin ma maanteed mööda ühte salka wangisi — sakslasi ja austerlasi — umbes tuhat meest, wiidawat.

Õhtul kell kahelja ajal waliti meie seast kergimine haawatud wälja, kes omal jalal käia wõisid, ja saadeti järgmise jaama poole teele, kuhu umbes kakskümmendwiis wersta wõeldi olewat. Pooltundi peale selle sõitsid siia umbes kümme autod. Meid asetati automobillidesse — kuus meest igasse ühte ja sõit D. linna poole algas, kuhu üle tuueksime wersta wõeldi olewat.

D. jõudsiime dõsel. Asetati meid ruumikaske, puhtaske, walgesse ja ilufasse kafarmusse teisele korrale, anti puhast pesu ja puhtast jalarantitud. Wõeti meie riided, seoti kimpu ja wiidi hoiruumi.

Dõ puhkasin hea unega, sest haaw ei teinud suurt piina. Raua, kawa ei ole ma sarnast aset tundnud, kus kahe lina wahel, sooja waiba all puhata oleks wõinud.

LXXXII.

Hommiikul kell kahelks ajal aratati meid üles. Pefime kãed ja nõu. Anti meile igaleühele poolnaela saia, suhkurt ja teed. Wãhiti enneldunat arsti juuresolekul meie haawad kinni, anti lõunat ja lubati meid esimese rongiga fise-riiki jaata.

Siin ei lubata ajalehti lugeda, kuid fiksi sain ma tänase päewa teatelehe, milles õeldub oli, et waenlase aeroplan Tallinnas kãlalisets on kãinud ja sinna kolmeteistkümmend pommi wifanud. — Wõib olla, et siin trükiweaga tegemist on ja ta Riia linna peale pommi loopis. Kui elame, kãll siis kuuleme.

Dhtu eelt toodi fiiia jãlle haawatuid, nende seas oli ka üks meie komandost, Ta jutustas, et meie omad wersta katsteistkümmend sinnapoolse S. jõge lãinud ja hulga wangisi wõtnud. Meie komandost ei ole roh-kem mehi haawata saanud, kui tema üksi. Dhwiiterid jutus-tanud, et meie üle kolmeteistkümmendtuhande wangi oleme wõt-nud. Peale nende weel üle kolmesaja ohwitseri, kellede seas ka üks kindral olnud. Peale selle oleme meie weel waenla-selt ära wõtnud kümme suurtükki, hobuseid, moonawoorisi, kuuli- ja pommipildujaid, harutu hull padrunit ning umbes wiisteistkümmendtuhat püssi.

Toodi meile dhtusõõd. Ühtlasi toodi ka meie riided üles. Kolmkümmend haawatut otustati jaama rongi peale saata ja nende seas olin ka mina. Peagi sõitis automobil ukse ette, meid kanti peale ja sõit jaama poole algas. — Dhtul umbes kell üheteistkümmend ajal hakkas rong liikuma. Selde, et meid jaadetawat.

9. juuli. Hommiiku wara ärkasin ma üles. Ilm on iltagi wihmane. — Täna juba kuues päew, sajab ja sajab... hall laujapilwis ilm. Kui palju meie dõsel edasi oleme jõud-nud, ei tea ma õelda, sest dõsel ei ärganud ma tõrdagi üles. Pehme afe, puhtate walgete linadega... rongi liikumine hãllitas, uinufin, kui lapsena ema süles. Rong seisis, kui üles ärkasin, kusagil jaamas. Wõlemilpool meie rongi sei-sawad aga wagunid—ülel pool eshelon, teisel pool platwor-mid sõjasaagiga, nii et nõha ei wõi, misnimeline jaam see on.

— Dhtu kell kahelks ajal jõudsiime B. linna, mis õige laialt asub ja mitmed head werstad oma alla wõtab. Majad on aga harilikud, enamaste ühelfordjed madalad ehitused. Wab-rikuid on kümmefond, mis nõüid wist sõjawajadusteks tõõtawad.

Jãtsime
seljataha suurema linna ja tuntud raudteefõlme ning rong
ruitas edasi poole.

Dõ saatfin hea unega mõõda ning ärkasin hommiiku kell seitsme ajal linnas üles, kus meie rong peatas. Siit saab weel kuuskümmend wersta nii et lõunat wahest seal saab. Imelikud on aga ilmad — täna juba kahelks päew. Täewas on pãfius pilwes ning õhwardab sadama

hatata. Praegu aga, kus tibe heinatoristamiseaeg, ei oleks wihma kãll nii õhtralt waja, kui nõüid jagataks.

Kell üheteistkümmend ajal hommiikul peatas sanitarrong milles meie wiibifime, Stigla kaubajaamahoone oma juurdeehitustega, on ühifets suurets fõdumifepunktiks, palatitets ja sõõgifaalibets muudetud. Amar kontor aga haigemajaks.

Siin on juba sõõd õige hea ja teed, mis magusats on tehtud, wõib igal ajal saada, niifama ka niifuleiba, nii pãfju, kui fõida kutsub. Kãifime saunas — anti puhast pesu ja — et mul pealmised pãfifid haawata saamife kohast lõõhti olid, ka uued pealmised pãfifid. Kãifin oma korra fõdumifepunktis ära ja palufin arsti, et ta mind Moskwaske saadaks, millega ta nõus oli ja mind Moskwaske minewat sanitarrongi kãstis waritfeda. Nõüid ootan pikifilmi, mil ajal siit Moskwa poole liikuma saan hatata.

(Jãrgneb).

Seda ja teist sõjapäewilt.

Sõjaaegsed miljonãrid.

Raua, kawa, wãhemalt paar aastat, polnud ma enam tuntud Eesti klubis kãinud. Trehwasin aga eila tuttawaga, kes poolwãgife sinna wedas pead lahutama.

Einelaua pidaja — tundmata, kellnerite afemel — sõja tagãjãrjel — naisterahwad.

Piljarditoas suur kõnekõmin. Tallinna ja Tartu lühunik mãngiwad piljardit, pudelite ja jatuskatega kaetud laua äãres peawad kohalik puukaupmees ja weel kãts lühunikku „maafut.“ Kõõgil nõõd lõbusas ärewuses.

Partii — tuhat rubla.

„Maafu“ — teine tuhat.

See on äraseletatud: Tallinna ja Tartu lühunik olid kumbki 500 rubla wãlja pannud ja teised kolm laua äãres niifama ka kokku 1000 rubla. Kes wõidab, pistab rah a taskusse.

Õfi ei oleks ju kuigi isõõralik, mãngitakse ju weel suure-mate summade peale, kuid — enne sõda mãngifid needfamad mulle wãga hãsti tuntud herrad sealfamas tihipeale pil-jardit, aga kõõgerõõlem 1—5 rubla partii.

Kuid — sõjaaeg... .

Wõõtis Tartu lühunik.

Üksainus õnnestanud hoop, ja — tuhanded teenitud.

„Laud.“ f. o. pudelid ja toidud, makfiks 275 rubla, kell-nerinna sai 25 rubla jootraha.

Suurepãtane.

Dõppude lõpp oli fiksi halenaljakas: herrad, kellel nal-jaafi oli tuhandeid mãngu peale panna, ei tahtnud lõpuks kumbki 2 r. 40 kop. piljardi mãngimife eest „ajaraha“ ta-juda. Wãidlesid, teineteise peale ajades, nii kawa, kuni wit-maks peaaegu karwupidi kokku oleksid lãinud.

Dõpuks wõõtis kellnerinna ja makfis oma jootrahast wãlja.

Õnnelik planeet.

Meie tãheteadlased, kes ka praegusel raskel ajal ei uinu, on praegu just üles leidnud, et Marfi peal ei liitafawõt-jaid, fihtrupundust ja sabast ei ole. Õnnelikud Marfi elã-nikud! Harilikud furelitud ei taha seda õlesleidust hãsti ustuda.

Suhkrutükikese kuuljus.

Oli aeg, kus ta kuigi kuulus ega tãhelnemifewããriline ei olnud.

Teda joodi kohwi sees ja ka suus, kohwi peale rãõõbates, leidunud ka niifuguseid metsanurki, kus ta nõõwiga lae alla rippuma seotud ja teed, suhkrutiiki peale waadates, joodud. Kulturalifes Inglismaal nuumatud temaga koguni figu-Sellepãrast polnud mõteldagi, et ta nii hõõlgawalt hinda tõõfets.

Õfki aga sai ta õlle-dõ kuuljats.

Rõneldakse, et isegi keiser Willem, kellest praegu kõigi rahwaste ajalehed kõigi keelte peal kirjutawad, tema peale kade olewat, et ta nii kõmuliselt ja walgutirufelt kuulsats saanud.

Mis oli juhtunud?

Ei midagi isäralist: suhtur oli ja jäi nagu ennegi keeletuks, rumalaks tiitlilefeks, ainult suhtruwabrikandid ja nende agendid hakkasid suhtruga etendusi andma, suhturt raha eest näitama.

Selles polnud muud waja kui suhtur ära peita, teda saladuslikult teha.

Wida haruldasem, saladuslikum asi, seda huwitawam on ta inimestele.

Nüüd näidatakse teda nagu ime-loomna kunagi ainult tuus korra, wahel ka kaks kuu tagant kord, aga ikka ainult tšheki wastu.

Pealtwaatajaid kogub murruna. Jaostonna ülewaatajad ja linnawahid seatakse lorda pidama. Pealtwaatajad seisjawad lõppemata piktades „jabades“, kaelad dieli, tšhekid kaks. Isegi päife, kes wiimasel ajal pea sugugi heaks ei arwa meile oma armast palet näidata, pistab iga suhtruetenduse päewal nina pilwe nurga tagant wälja, et seda esimesejärgu waatepilti imestada.

Iseäranis lõbus on neid sabasi nende poodide ees filmit-seda, kus uhe peal seisab:

„Suhtrurt ei ole.“ „Tänane suhtur kõik maha müüdnud.“

„Suhtrutükite aga puhkab sel ajal kuskil keldrinurgas wõi leti all ja õhtab:

„Oh, millal saaksin ma ka kord wärstet õhtu hingata!“
Stref.

*
Podretsiiku proua haigus.

Podretsiiku proua jutustas:

„Ei tea, kuidas lugu edasi läheb, aga praegu on küll lihtsalt wõimata elada.“

Teie teate: on niisugused tilgad rinnahaiguse wastu „doktor Purjee astmatin.“ Roh — Purjee ja Purjee. . . Mõtled, õige mul asjamees see doktor Purjee. Ennemalt polnud temast kuulnudki, aga nüüd . . . maks sellejama Purjee tilkade eest neliteist rubla.

Teie ei usu? Kinnitan teile. Kohe jutustan teile kõik.

Jäid mul rinnad haigeks . . . Roh, müübugi, kui rinnad haiged on, esimene asi — doktor Purjee astmatin.

Jstun woormehe peale. Siidan. Astun rohukauplusesse.

„On teil „Purjee astmatini“?“

„Ei.“

„Aga palju ta praegu maksab?“

„Nelisteist rubla.“

„Jumal, kui kallid! Aga mis see on?“

„See? Kreem käte ja näo jaoks „Pärl Indian.“

„Mis maksab?“

„Üksteist rubla.“

„Tähendab kolm rubla odawam kui „astmatin“?“

„Just nii.“

Wina mõtlen endamisi: päris kasu osta seda „Pärl Indiani“: kolm rubla jääb terwelt taskusse.

„Andle.“

Astun kauplusesse wälja. Aga rinnad walutawad endist wiisfi. Sunnen, et ilma astmatinita ikka läbi ei saa.

Lähnen teise rohukauplusesse.

„Purjee astmatini?“

„Ei ole veel saanud.“

„Waat kus nuhtlus! Seda ei ole saanud ja seda ei ole saanud. Mis teie siis saanud olete?“

„Aga waat, proua, meie saime puudrit „Alithia“ mustawereliste jaoks, kollane nummer üks — Institut de beaute . . .“

„Mis maksab?“



Prantsuse afumaade sõjawäed. Kuulsa Annamiti bataljoni sanitarid.

„Seitse rubla.“

„Tähendab poole odawam astmatinist?“

„Just nii. Ja peale selle hakkab õhuke kihina ihu peale, näo peal täitsa filmapaistmata, ei umista higiaukust.“

Kui tore!

„Andle.“

Õffin nüüd õffin, kuid need rinnawalud ei taha waitida: walutab ja walutab.

Ragu neetud, ei olnud ka kolmandas kaupluses seda pagana Purjeet.

„Wabandage, ei ole,“ kogeles sell, „aga, waat, praegu alles saime „Ddor de tartar“, nõiduslik-magus lõhn.“

„Mis maksab?“

„Kolmkümmend kaks rubla.“

Õffin. Ja mis te arwate? Käisin veel kahes rohukaupluses, õffin „Krem Dian Puatje“ (teeb kaela ja õlad õrnaks, häwitab kollased plekid juurtega) ja „Welur de Sen-Shermen“ ja alles tuwendasi kauplusesst sain selle kolli Purjee kätte. Ja arwate nüüd kolku, kui palju see mul maksma läks? Terwelt seitsekümmend wiis rubla. Woormees wõttis veel wiis rubla. Rahetkümmend rubla ainult rinnahaiguse peale. Mis siis veel, kui ma päriselt, üteni, haige oleksin olnud!

Teoste ei mõista: kuidas need waesed inimesed endid praegusel kallil aja arstida wõiwad?! . . .“

N. Satir.

*

Õ h u t ü s i m u s ja t õ h u t ü s i m u s.

Meie linna pagarid on oma ülesleidlikkuse poolest otse teised Ebisjonid!

Wiimafel ajal on saiu päris löbu waadata, suured, ümargused — ei ole kahju niisuguse eest kümme kopikat wälja anda. Kuid kui raha matsnud oleb ja saia sööma hakkad, turned lohe tibatad pettumust: sai on seest õhuga täidetud. Rii siis on sai lihtsalt tükk õhtu, taigakesta sees.

Hea weel, kui melle sel wiisil weel head, wärsket õhtu müüdatas. Siis torgiks waene ostja saiale sõrmega augu fisse ja hingaks wähemalt natuke wärsket õhtu kopsudesse. Kuid ka õht on niisuguse saia sees kopitanud.

Lõpu algus.

Austria ajalehed teatawad, et iseäralised kontrollkomisjonid lihapaastu päewadel erateriisi mõõda hakkawad kätma järele waatamas, et nendel päewadel Austrias liha ei tarwitataks.

Meie wõime juba enesele ette kujutada, kuidas see seal läheb.

„Tere. Meie oleme kontrollkomisjon.“

„Ahah . . . Mis soowite?“

„Wiige meid kõõli. Waatame, kas teie täna liha ei feeda?“

„Olge itka, mis jaoks . . . Näete, siin on kartul, näete . . .“

„Wabandage! See on kartul? Aga kogemata eht on wäike kanapoeg? Meie peame järele proowima . . . Hm! Ei, see on kartul. Waatame teist tükki. Undke joola! Kas wõid on? See on teil wõi? Aga äkki on selle all loomaliha? Lubage, ma löön hammad fisse . . . Hm! Maigu järele nagu oleks wõi, aga päriselt . . . Undke weel üks tükk . . . Rohkem ei ole? Roh, ütskõit. Kui ei ole — siis ei wõi ka kahtlust olla. Roh, hea küll. Keetke oma kartulit peale.“

„Misjuguft? Teie ju pistite ta kõik pinda.“

„Esimiseks, palun ametliku komisjoni kohta mitte niisuguseid sõnu tarwitada; teisiks aga . . . Kas teil ei ole porgandit wõi kaalikat? . . . Meie peame järele waatama . . .“

R. Satir

Sada lasti fardinisi.

Arkadi Awertshenko.

Teie, lugeja, ei ole enam ju wäike. Teie, lugeja, teate muidugi, et mitmetajugu elukutseid, töõsi ja ametist on olemas — wahel päris imelisi, ennekuulmataid. . .

Näituseks, inimene „kopeerib“ sajarublaist. . .

Seine inimene, näituseks, wärwib koeranaha biibrinahaks. Kolmas wõtab, näituseks, päewapildi apparadiga wiisatusewastasteid juhtumisi piltpostkaartide jaoks illes.

Neljäs, näituseks, wõtab pimedas kuulitsas mõõdaminejal lihtsalt kraest kinni ja hakkab temal kadepusewäärt hoolega kõri läbi saagima.

Kuid, pange tähele, igas juhtumises, isegi wiimases — näeb inimene waewa, teeb mingisugust töõd.

Kuigi see just kehalik töõ ei ole. . . Meie tunneme ka niisugust elukutset, millest ajalehes kuulutus oli: „Mõeduka taju eest mõtlen toredaid pealkirjasi kinopiltide jaoks wälja.“

See on waimutöö: inimene peab fiski oma ajusi pingutama, pead mürdma, et piltide pealkirjad wõimalikult jalust maha rabawad wälja tuleksid. . .

Kõigis, isegi kõige äbarikumates töõharudes peawad töõtajad, oma igapäewast leiba teenides, itlagi töõd tegema, olgu misjuguft tahes.

See kõik on arusaadaw.

Kuid kes juudab alamal kirjelbatud töõst aru saada: Inimene teenib oma leiba sellega, et mõnufas, soojas ruumis kohwi joob.

Igakõiks wõib wastu öelda:

„Lubage! Kui selle eest raha makstakse, siis tahan ma ka mõnufas, soojas ruumis kohwi juua.“

Olge head. Ja ka teie saate selle eest raha.

Seni tundfime mõndagi põhjust, mispäraft inimene kohwi joob. . . Kas ta teeb seda hommikul, et nälga kustutada, wõi ta teeb seda õhtul, et und ära ajada, wõi ta teeb seda peale head lõunajõõti, seedimise elustamisets, healõhnalift abrikotini tipsu kõrwa wõttes, wõi hhartrõsi wõi mõnda muud.

Meie kõik mõistame seda wäga hästi.

Kuid kohwijoomine kui töõ, kui fissetuleku allikas — see on alles lohe wiimase aasta jooftul wälja mõeldud.

Seda tehtakse nii: mõnufasse, sooja ruumi, kus hull marmorilauakesi, kogub sada inimest, kes laudade taha istuwad ja ütlewad:

„Kellner! Kohwi.“

See on kõik. Ja nad on sellega juba oma töõd alustanud.

Tass kohwi oma laua taga ära juues, istub igakõiks teise juure selle laua äärde ja joob weel tassi kohwi.

Muidugi tekib jutt. Inimesed joowad kohwi, ajawad juttu ja teeniwad, teeniwad, teeniwad.

Wõuetaskust kiri wälja wõtta — on see töõ wõi ei?

Muidugi, kui seda töõks pidada, siis töõtawad inimesed kohwimajas; aga kui see töõ ei ole, mis eest saawad nad siis raha?

Sellepäraft et nad raha nimelt selle eest saawad, et kirja taskust wõtta.

Sealjuures, muidugi, joowad kohwi.

Aga wõib olla on kohwijoomine — töõ?

„Tere. Istuge siia. Tass kohwi, mis?“

„Tänan. Tagasi ei liikta. Roh, mis uudist on, herra Rabkin?“

„Mül on fardinisi.“

„Wõib näha?“

„Olge head.“

Lugeja arwab muidugi, et mõlemad lohe ülles tõusewad, kohwimajast wälja astuwad, woorimehe peale istuwad ja Rabkini aita sõidawad. Aitas waatab ostja fardinikastid ille, teeb ilhe nendest lahti, maitseb nagu tubli kaupmees lunagi, ja hakkab siis kauplema, et kaupa odawamalt osta ja wõimalik oleks oma wätkfel mõedul ostjatele mõeduta hinnaga head kaupa müüa?

Ei. Ei midagi jellesarnast Rabkin ja ostja ei tee. . . See oleks juba töõ, waewanägemine — woorimehega sõita, aitas ringi waadata — waid Rabkinil ja ostjal on oma elukutse: nad joowad kohwi.

Ebasi [ma tõendan lugejale wandega] ei ole enam juba westelugu, waid alasti teoasi.

„Kas ei wõiks teie fardinisi näha?“

„Olge head.“

Rabkin pistab käe taskusse, otsekui oleks tal terve kala-kaup seal, ja wõtab lestmise suurusega alles weel wärsket kirja wälja.

Ostja wõtab kirja, loeb:

Christiansen, Allstrupp ja Ko.
Rootsimaa — Stockholm.

Wäga austatud herra Rabkin!

Wastuseks Teie kirja peale on meil au teatada, et Teie sada lasti fardinisi wõime müüa. 120 r. last ihes Petrogradi saatmisega, tollimaks meie tulul.

Austusega

Arwid Allstrupp.

„Kellner! Tass kohwi.“

„Roh? Mis teie nende fardinide kohta ütlete?“

„Ei midagi, Rabkin. Mulle need fardinid meeldiwad. Kui palju?“

„Sada nelikümmend.“

„Sada kolmkümmend, aitab teile küll.“

"Aga sada kolmkümmend kats, ega see ka teile veel kõhuvalu tee?"

"Rabkin! Seda on palju. Mis seal veel sada kolmkümmend kahest rääkida, kui sada kolmkümmend ühest enam kui küll on."

"Kudas teie nimi on?"

"Kui mu nimi Guralnik on, mis siis?"

"Herra Guralnik, laduge minule minu tuhat ja sada laua peale ja andke mulle tinti — ma märgin kirja peale, et tellimise teile edasi olen annud. Kellner, kohwi!"

"Olge nii lahke, siin on teie tuhat ja sada. Ning jääme tuttawateks. Kellner, kohwi!"

"A— a, keda ma näen! Herra Guralnik! Mis teil nii uhke nägu ees on, otsekui oleksite kellegile mööda pead annud."

"Mispärast ei wõi siis mina uhke olla, kui mul tastus on sada lasti sardinisi!"

"Istuge. Hei, kellner! Lasj kohwi meile kumbagile. Mis teie ütlesite? Kui palju?"

"Sada nelikümmend wiis."

"Sada nelikümmend on just paras. Näidake oma kaupa."

"Guralnik wõtab kirja [nurgad on juba kortsunud ja üksäär määrinud]:...

"Wõi ei ole need sardinid?"

"Jah, need on sardinid. Kuid nad maksawad, ma tean kindlasti, sada nelikümmend."

"Las' läheb. Andke mulle mu üheksasada ja wõtke see kiri edasiandmise märkusega. Kellner, tinti!"

"Ja kohwi."

"Shirokomordow! Suwitawad teid Rootsi sardinid?"

"Kui palju? Mis maksawad?"

"Siin sada lasti. Sada tuuskümmend rubla lasti."

"Ohoh. Ilus summa. Kas wõi rõõwitatse kohe. Ega poolteist sada find sureta?"

"Ei sureta."

"Noh, näita siis oma sardinisi. See? Lohoh, kui määrinud nad sul on, mitte allkirjadeski ei saa enam aru... Aga ma wõin pealegi wõtta."

"Ahah! Kellner, kohwi."

"Minule ka."

Kuskil laugel, laugel Rootsi maal, poolpimedas aitas seisawad sardinid, hulk sardinisi, sada lasti.

Ja kui sardinidel mitte pead maha poleks rapitud, nad ajaksid uhkelt need oma pead püsti. . . Kuskil laugel, uduses, mistes Petrogradis, soojas, mõnufas ruumis, istuwad sada inimest, joowad marmorilauateste taga kohwi ja räägiwad nendest, sardinidest, ainult sardinidest, ühinda sardinidest. . .

"Kus need sardinid on? Kui palju maksawad?"

"Waat' siin. Kolmsada lastikümmend last. Wõin anda terwe partii."

"Wõtan ära. Kellner, kohwi."

"Minule ka."

Kiri on hirmus pealt näha. Üleni on ta kohwiplekka täis, äärest nii ördunud, et iga filmapilt tükeldets rebemas, kõik nurgad on tal edasiandmise allkirjasi täis kripeldatud, siia ja sinna on pliiatsiga märkusi tehtud. Aga ta kirjeldab ühtlugu hindas ja kirjeldab, kui mõni haruldane asi, nagu Rembrandti maal, mis wana mõisnikumaja pööningult leitud ja mille wäle ülesostja wana tojamehe käest wiie rubla eest ostnud, raamatukauplusele saja rubla eest edasi müüinud, fealt pealinnas antikwariati kolmetuhande eest sattunud — ja waat', sõidab juba Amerikast punane, suurte hammastega miljonär mister Deedle ja wisjab antikwarile hooletu liigutusega „selle tüki“ eest sadatuhat.

Sardinid aga lestawad Stokholmis Christiansen, Alstrupp ja Ko suures aitas ja kesti pole neid näinud, kesti pole neid tõrrega katsumud, maitsejenuid: ei Rabkin, ei Guralnik, ei

Rus suhtur kaswab.



Karl (ajalehest suhturabadeft lugedes): „Dnu, kust saadakse suhtur?“

Dnu: „Keldriteft, kuhu ta ärapeidetud on. Seda peakfid ja ometi ju teadma!“

Metakfis, ei Mordoworotis, ei Tshuruhjants, ei Shirokospinow — ei ükski nendest, kes soojas, mõnufas ruumis kohwi jõid ja „teenisid“, kes tuhat, kes üheksasada, kes ka sada — nii kudas kaupa sai . . .

Ja kui need kõik juba kohwimajas küllalt teeninud olid ja asi juba ära tülitama hakkas, pealegi kui „soojad särigid“ uue kaubana näitelawale ilmufid, jäid sardinid Mordoworotisfle „kaela“, edasi müüta ta kohwimajades neid enam ei saanud.

Siis astus Mordoworotis wälja wärste õhu kätte, läks toiduainete kaupluse omaniku Krowofosjowi juure ja ütles: „Mül on teie kaupluse jaoks sardinisi. Sada lasti. Wiis sada lastikümmend wiis rubla lasti.“

„Kui palju see siis toofsi peale teeb?“ Krowofosjow.

„Kolm ja pool rubla.“

„Lohoh! Kas ma tdeste pean siis wiis wõtma?“

„Ja üsna lihtsalt. Sõja aeg. Müüd on ju kõik asjad kalliks läinud.“

„Lõwwad käd kokku.“

„Dieta oleks õigem olnud — üksteisele wastu nägu lüüa.“

Ja ainult sellest filmapilgust peale algab sardinide juures päris töö: raha nende eest saadetakse ära, nad weetakse raudteele, kaubarong toob nad läbi Soome Wenemaale, lastid toodakse raudteelt ära, tehtakse lahti ja, nagu usinad sipelgad, kirjutawad sellid iga toofsi peale hinna: „5 r. 50 k.“

„Tere. Lubage mulle toos sardinisi.“

„Olge head. Wiis wiiskümmend kasfasse.“

„Lohoh! Olge ikka! Mis eest siis?“

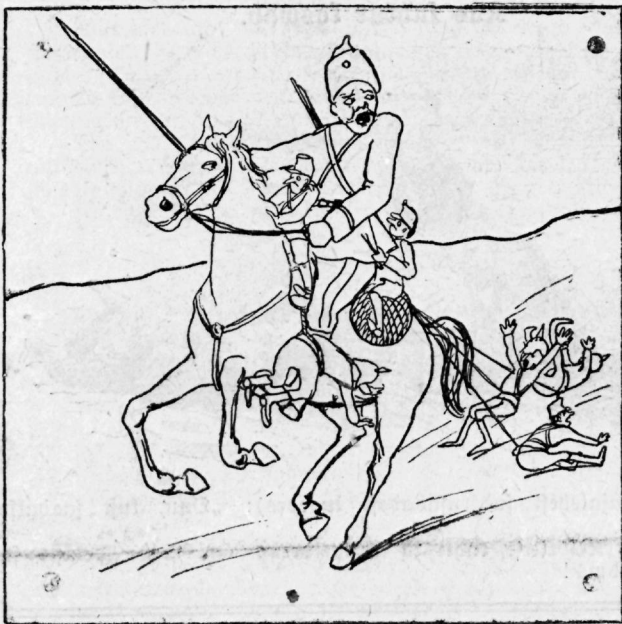
„Aga mötelge ometi. Sõja aeg. Juurdewedu ei ole. Salamahhi ainult saab. Iga jaamas matja wagunifiltkajale. Rõitfugu kulufi . . . see nad kalliks on teinud.“

Uus ülesleidus! Sõjamehe fulepea.

Kirjutab ilma tindita, lihtsalt palja weega. Hästi otstarbekohane sõjameestele.

Sind 30 kop.

Ladu „Teaduse“ raamatukaupluses Tallinnas.



Kajaka tagastulek maatuulamiselt.

Telegrammid.

Berlinist. Charlottenburi wanaš magafi-aitas olla veel kolm rott. Wilhelm on kõwa käsu annud, neid mitte enne seal segada kui jõulu esimese püha hommikul. Seft nendest walmistatakse teif: püha lõunaroo.

Hamburist. Kõwa soldatite walmistus! tehtakse käsa, jalgu jne.

Frankfurtist, Maini ääres. Paljud neiud ja noored naised ootavad prantslaste wangiwõtmist. Seft need on tenad ja ilusate wurrudega poisid.

Wienist. Keegi professor soowitab leiwa asemel kappalehta. Olla ta sõjawäele wäga kosutam.

Türgimaalt. Kõik kõigeparemas korras. Tubakat on veel laialt.

Warsawist. Nuttu tarwis Poola kuningas maskeradi-kostüm kroonimise jaoks. Adress: Warsaw, Baieri prints Leopoldile.

Moskwest. Sitrowo turul maksab wana Tweri poolpidune kasutas 178 rubla.

Iwanowo-Wosnesenskist. Denaturkat ei ole enam kasutis saada, ta politurigi näeb harwa.

Sindaniast. Häid inimesed palutakse liht wäga ilusat noort kasipoeaga kasmatada wõtta, liha, kala- ja piimahindade tõusmise pärast.

Sõõgimajas.

J sand: „Kellner, see pirukas mis teie mulle tõite, oli täielikult talleaht, nuga ei haktanud peale!... Mis ta maksab?“

Kellner: „Mh... Seitse rubla.“

J sand: „Seitse rubla! Kellner, teile on wist midagi kogemata pähe tuktunud!“

Kellner: „Ja herra, ei ole midagi teha, teate isegi, kui talleis niid talleaht on.“ —Peern-li.—

Jahimehed.

Jahimehed jutustawad „Kuld Siire“ erakabinetis nr. 6. „Mis tähendab meie jahipidamine! Raskta hull raha ja aega ära ja ole üliõnnelik, kui selle eest suure waewaga mõne jänese kätte saad. Waat' Amerikas — seal on hoopis teine lugu! Jahipidamine ei lähe neil peaaegu midagi maksma.“

— „Kudas nii?“

„Di, ameritlased on kavalad poisid. Tahate, ma jutustan teile. Näitufets, mis te arwate, kudas nad jänesid tabawad. Üksna lihtsalt. Luurawad järele, kus kohal jänesid palju on. Seawad sinna suure kõwa kiwi ja puistawad selle peale hästi langet ninatubakat. Jänes tuleb pesast wälja ja läheb, uudishimulik nagu ta on, koke nuusutama, ja aptshih! peaga wastu kiwi, aewastab kaks, kolm lorda, pea ongi puruks ja jänes kütub kiwi äärde küljeki. Hommikul tulewad jahimehed, korjawad jänesed ära...“

—or.

Piltidega ilustatud ajakirja

Meie Matsi tellimise wastuwõtmine 1917 a. peale on awatud.

Sõja algusest peale „Leaduse“ kirjastusel ilmudes on „Meie Mats“ laialdastes ringkondades ruttu armsaks saanud ja omale tuhandeid uusi lugejaid juure wõitnud, sellega kõigeloetawamaks ajakirjaks Cestis tõusnud.

Meie Matsi siuks on ilusad põnewad romanid; Eesti sõjameeste kirjeldused sõjawälja elust, nende pilbid ja luuletused; Eesti kirjanikkude algupärased tööd; liihemad uudisjutud ja segasõnumid sõjapäiwist. Sõja ajal tuulmata kõrgels fertinud hindadest hoolimata ilmub igas numris rohkest päewasündmuste kohaseid pilta koduja wäljamaalt.

Selle tõhise siju kõrwal löbustab Meie Mats oma suhkruka, lihata ja küttepuudeta jäänud lugejaid endist wiisi, neile jõudumööda oma pilgete ja muigamistega, tähtsusega tarbeainete puudust tasuda püüdes. seda esimese

Meie Mats räägib arusaadawalt rahwameeles ja teeb nalja rahwameeles!

Tellimise hind kättesaatmisega: aastas 5 r. 50 k., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 k. Toimetusest ise ära wiies: aastas 4 r. 50 k., 6 kuu eest 2 r. 30 k., 3 kuu eest 1 r. 30 k. Üksiku numri hind 15 kop.

Broowinnmrid 15-kopikalise margi eest.

Tellimisi w tahte wastu: Tallinnas, Leaduse raamatukaupluses Harju ja Räätki uul. nurgal nr. 46/15. Teistes linnades maal: kõigis raamatukauplustes.

Kirjalik tellimise adress wälkistele tellijatele: г. Ревель, редакция журнала „Meie Mats“. („Meie Matsi“ toimetus, Tallinnas).

Tellimistega palume rutata, et lehtede saatmises wahet ei tuleks!

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahkest tõehele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.